

1 četvrtak, 13.12.2007.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.08h
6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.
8 Možete sestiti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro.
10 Sekretaru, možete li molim Vas da najavite predmet?
11 TAJNIK: Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet IT-05-88-T, *Tužilac*
12 *protiv Vujadina Popovića i drugih.*
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo.
14 Svi optuženi su ovde. Znam da iz timova odbrane gospodin Meek nije tu,
15 gospodin Haynes i gospodin Bourgon. U timu optužbe su gospodin McCloskey i
16 gospodin Thayer.
17 Dobro jutro, pukovniče.
18 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine.
19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Milo mi je da Vas opet vidim. Mi se
20 trudimo koliko god možemo da završimo Vaše svedočenje bez potrebe da ponovo
21 dođete u sudnicu. Ne znam koliko ćemo uspešni biti u tome, ali u prošlosti su
22 timovi Optužbe i Obrane bili veoma kooperativni, tako da držimo palčeve i
23 pokušaćemo.
24 SVJEDOK: JOSEPH KINGORI [nastavak]
25 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Dobro jutro svima.
26
27
28
29
30

1 Ispituje gospodin Thayer: [nastavak]
2 P: Dobro jutro, pukovniče.
3 O: Dobro jutro.
4 P: Prekinuli smo kada ste pomenuli pukovnika Vukovića, osim majora
5 Nikolića, kao komandanta iz VRS-a s kojima ste imali sastanke pre jula 1995.
6 godine. Da li se sećate toga?
7 O: Časni Sude, sećam se.
8 P: Možete li da nam samo otprilike opišete koliko ste se često sastajali
9 sa bilo kojim od ta dva čoveka i gde ste se sa njima sastajali?
10 O: Počecu sa majorom Nikolić s kim sam se sastajao koliko god često sam
11 mogao. Ukoliko je bilo bilo čega što smo mi tražili da znamo ili da proverimo
12 ili da predamo informacije BSA strani, onda smo to radili. To je bio čovek sa
13 kojim smo uvek komunicirali preko svog prevodioca. To je moglo da bude ili dva
14 put nedeljno ili možda jednom nedeljno ili tako otprilike.
15 Kad je reč o pukovniku Vukoviću, nije bilo toliko često. Mislim da u
16 vreme mog boravka da smo se sastali možda dva ili tri puta. Ne više od toga.
17 P: A gde su se ti sastanci održavali, na primer sa majorom Nikolićem?
18 O: Sa majorom Nikolićem obično smo se sastajali na mestu koje smo zvali
19 Žuti most. To je bila tačka negde između Potočara i Bratunca. Tu bismo se
20 sastajali. To je za njih bila neka vrsta kontrolnog punkta. Tamo je bilo vojnika
21 tako da bi onda došli, oni bi došli sa strane Vojske Republike Srpske, a također
22 i sa strane Srebrenice, i onda bi ostajali tamo da raspravimo sve što treba.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Također, treba da napomenem i da smo se povremeno sastajali u hotelu
2 *Fontana* u Bratuncu.

3 P: A, da li bi te kontakte inicirali Vi i Vaše kolege iz Posmatračke
4 misije Ujedinjenih nacija ili bi major Nikolić i vas nekad pozvao preko Petra?

5 O: U nekim slučajevima i major Nikolić sam bi tražio da se sastane sa
6 nama jer je bilo pitanja o kojima je hteo da razgovaramo, a u drugim prilikama
7 bismo mi inicirali razgovor ili bi čak Holandski bataljon, "DutchBat", ponekad
8 zahtevao da se održi sastanak s majorom Nikolićem i sa nama na Žutom mostu ili
9 negde drugo.

10 P: A, o kakvim se temama razgovaralo na tim sastancima?

11 O: Pa, uglavnom su pitanja o kojima smo razgovarali pokrivala oblasti
12 kao što su opšta situacija u enklavi; pitanja u vezi sa Muslimanima; sa stranom
13 VRS-a; također pitanja koja su... naročito kad je to tražio Holandski bataljon,
14 pitanja koja su se ticala konvoja UNHCR-a i kada su naši posmatrači otišli tamo
15 i nije bilo zamene za njih, onda smo tražili da vidimo da li će oni dozvoliti da
16 novi dođu da zamene one koji su već otišli. Tako da to su bila razna pitanja
17 koja su smo pričali.

18 P: Da li je major Nikolić ili pukovnik Vuković ili bilo ko od drugih
19 predstavnika srpskih vlasti sa kojima ste se ikad sastali, ikad Vam se potužio
20 na činjenicu da muslimanske snage napadaju iz enklave neka područja izvan
21 enklave?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, to je nešto čega se zaista ne sećam jer većina optužbi za
2 napade dolazila je od vojske BiH. Oni su tvrdili da ih napada VRS, ali nije i
3 suprotno važno. Dakle, nije se obično Vojska Republike Srpske žalila da ih je
4 vojska BiH napadala. To se veoma retko ili skoro nikada nije dešavalo.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, da budem siguran. Ja bih
6 rekao da Vi ograničavate ovu informaciju, odnosno ovaj odgovor koji ste nam
7 upravo dali na izveštaje koje ste Vi lično primali ili uključujete u to, takođe,
8 i ono što znate o drugim izveštajima koje su drugi primali, na primer, UNHCR.

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ja se uglavnom ograničavam na
10 ono što smo mi kao posmatrači primali. Ako je bilo nekih izveštaja iz Holandskog
11 bataljona koji možda nama nikad nije privukao pažnju, onda ja to i ne znam. Ali
12 kao posmatrač ja kažem da to ne mora nužno da znači, ali uključujući i druge
13 vojne posmatrače koje smo imalo tamo na terenu.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, hvala.

15 G. THAYER: [simultani prevod]

16 P: Pukovniče, šta god da je bio razlog za neki konkretan sastanak sa
17 Vojskom Republike Srpske i njenim predstavnicima, da li je bilo ičega konkretnog
18 što su vam oni ponavljali u toku tih sastanaka što se ističe u Vašem sećanju?

19 O: Mislim da jedna stvar koja je bila sasvim jasna i koja je izlazila na
20 površinu većine razgovora koje smo vodili - to je bilo da su oni želeli da
21 Muslimani napuste enklavu, a način na koji bi je napustili varirao je od jednog
22 pojedinca do drugog. Ali uglavnom im je to bila glavna tema na dnevnom redu; oni
23 su želeli da Muslimani napuste enklavu kako bi enklava bila slobodna od
24 Muslimana, i da bi mogli da je nastane obični ljudi i to Srbi.

25

26

27

28

29

30

1   Za njih, sa njihove strane, oni su uvek tvrdili da ta enklava pripada
2 Srbima i da ne mogu da imaju Muslimane tamo pomešane sa Srbima i prosto su
3 želeli da Muslimani odu iz enklave. U jednom trenutku čak su napravili aluziju
4 na činjenicu da bi im obezbedili slobodan i bezbedan prolaz da izađu kako bi
5 time prepustili enklavu Srbima.

6   P: Da li ste Vi nakon toga što su vam odgovorili da su /nerazgovjetno/
7 da kad pominjete "Muslimane" da se pod time mislilo samo na vojsku muslimanskog
8 stanovništva ili i na civile i na vojsku zajedno, da jedni i drugi zajedno
9 napuste enklavu?

10   O: Pa kada su oni rekli da žele da Muslimani odu, za njih to nije
11 značilo samo vojne elemente već i vojnike i civile. Oni nisu imali nikakvih
12 sumnji u pogledu toga, niti u onome što su govorili u našim razgovorima; oni su
13 zaista želeli da svi Muslimani odu iz te enklave kako bi oni mogli ponovo da
14 nasele to mesto Srbima, jer u njihovom gledištu to je pripadalo njima.

15   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li je to pitanje... zaključak do
16 koga ste došli tada ili ste do tog zaključka došli posle potonjih događaja? I u
17 svakom slučaju, na čemu zasnivate taj zaključak?

18   SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, to je čak i zapisano u... ja
19 mislim delimično, u jednoj od izjava koje sam dao, kao i u nekim od izveštaja o
20 situaciji, da su oni rekli da žele da Muslimani odu iz enklave.

21   G. THAYER: [simultani prevod] Možda i ja mogu, gospodine predsedavajući,
22 da nešto dodam u sledećim pitanjima.

23   P: Gospodine, želeo bih da Vam skrenem pažnju na jedan sastanak održan
24
25
26
27
28
29
30

1 uz večeru u hotelu *Fontana* juna 1995., gde je bio pukovnik Vuković. Da li se
2 sećate tog sastanka, i ako da, da li možete, molim Vas, da nam opišete šta se
3 dešavalo na tom sastanku, nama i sudskom veću?

4 O: Časni Sude, ovo je bio sastanak koji su tražili major Nikolić i
5 njegov tim. Oni su želeli da se sastanemo u tom hotelu sa nekim višim oficirima
6 VRS-a. Nisu nam rekli šta će biti dnevni red, ali kad smo došli tamo, tamo je
7 bilo nekoliko viših oficira uključujući i pukovnika Vukovića, i u toku razgovora
8 koji smo tamo vodili, pukovnik Vuković sasvim je bio jasan. On nam je lično
9 rekao: "Idite i kažite Muslimanima da se spakuju i da napuste Srebrenicu. Nećemo
10 da oni budu tamo."

11 Zatim je dodao da će im on obezbediti bezbedan prolaz da napuste
12 enklavu, a ako ne bude tako, ako oni neće sami da odu, da će on da ih pobije. To
13 je bilo veoma jasno. To su bila uputstva koja je on dao. To su bile njegove reči
14 i mi smo to primili. Tako da je on bio sasvim jasan da im je rekao: "Bolje vam
15 je da odete, a ako ne budete otišli, mi ćemo onda da očistimo enklavu od vas."

16 P: A gospodine, da li se juna 1995. bilo šta desilo što je uticalo na
17 brojnost, na veličinu Vašeg tima?

18 O: Časni Sude, to je bilo vreme kada su neki od posmatrača koji su bili
19 u enklavi završili vreme koje su proveli tamo. Ustvari, ako počnemo nešto malo
20 pre toga: pošto smo svakog meseca... pošto bi neko radio 30 dana, dobio bi šest
21 dana slobodno da može da ode u Zagreb ili da hoće da se malo opusti i da dođe
22 osvežen i može bolje da radi.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 U tom periodu, što će reći negde otprilike u aprilu, VRS je počeo da
2 odbija da izdaje dozvole posmatračima Ujedinjenih nacija da napuste enklavu.
3 Tako da su tri posmatrača već dugo boravila tamo. Trebalo je da ih neko smeni, a
4 Vojska Republike Srpske je rekla da ne može da im dozvoli da odu. Tako da su im
5 kasnije dozvolili da odu, ali kad su odlazili rekli su da ne mogu da dozvole
6 nikome da uđe i da ih zameni.

7 Tako da je u stvari ostalo samo nas trojica. To smo bili: ja, major De
8 Haan iz Holandije i jedan major iz Gane.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvinite, da li ste otišli sa sastanka u
10 hotelu *Fontana* sa pukovnikom Vukovićem? Da li ste završili sa tim?

11 G. THAYER: [simultani prevod] Mislilo sam da jesam, ali sad osećam da
12 nismo, časni Sude.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Molim, nastavite.

14 G. THAYER: [simultani prevod]

15 P: Pukovniče, da li je bilo ko od posmatrača Ujedinjenih nacija koje ste
16 upravo opisali, da li je neko od vas imao zadatak da bude vođa tima?

17 O: Časni Sude, gospodin Andre de Haan je bio imenovan da bude vođa tima.
18 Počeo je da radi kao vođa tima dok se kasnije nije razboleo. I onda dok smo mi
19 ostali tamo, nas... samo nas dvojica, to jest, ja i David Tetteh.

20 P: Pukovniče, sad bih želeo da Vam skrenem pažnju na napad Vojske
21 Republike Srpske na Srebrenicu. Da li se sećate gde ste bili kada je taj napad
22 započeo 6. jula?

23 P: 6. jula kada je počeo konačni napad na Srebrenicu, spavali smo u
24
25
26
27
28
29
30

1 zgradi PTT-a kada je došlo do granatiranja celog mesta. To je bilo negde oko
2 3.00h ili tako nekako rano ujutro. Tada smo bili granatirani sa mnogo granata
3 jer granatiranje u Srebrenici ponekad, očigledno nije bilo... ali tada nije bilo
4 nešto što se nije dešavalo i tad je to bilo kontinuirano granatiranje.

5 Tako da smo shvatili da se nešto dešava. Tako smo otišli u bunker i
6 slušali, izbrojali smo granate, zatim smo izašli i počeli da šaljemo izveštaje i
7 sigurno smo znali da se nešto zaista dešava, nešto što je izgledalo kao
8 ozbiljno.

9 P: Možete li da nam opišete to granatiranje koje ste videli, čuli i te
10 granate koje ste brojali u vreme te prve faze napada 6. jula? Da li je bilo
11 nekog obrasca koji ste počeli da primećujete?

12 O: Obrazac je bio gotovo sasvim određen. Oni su granatirali sa puno
13 granata; ne samo nekoliko nego, na primer, pedesetak i više. Onda bi za jedno
14 vreme prestali, a onda bi ponovo granatirali. I tako su uspostavili sistem u
15 kome bi započeli sa jednog kraja sela, a onda bi išli naviše.

16 Mi smo bili ti koji su to tako tumačili jer smo želeli barem da znamo
17 šta se zaista dešava. I kad smo shvatili da postoji taj obrazac, shvatili smo da
18 može da postoji bezbedan period između dva granatiranja kad možemo da iziđemo iz
19 bunkera, da odemo da vidimo šta se zaista dešava na terenu, da analiziramo
20 kratere; ako ima povređenih da ih prenesemo u bolnicu, da prebrojimo mrtve, da
21 napravimo izveštaje o tome. Dakle, skoro da je bilo sistematski, skoro da je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zaista postojao obrazac koji su oni uspostavili.

2 P: Koliko se sećate da je u tom trenutku 6. jula bilo posmatrača
3 Ujedinjenih nacija koji su bili operativni, koji su konkretno radili zajedno sa
4 Vama u Srebrenici?

5 O: Bilo nas je samo dvojica posmatrača Ujedinjenih nacija: to smo bili
6 samo major David Tetteh i ja, samo nas dvojica u enklavi.

7 P: Pomenuli ste bunkere. Gde je vaš bunker... gde se nalazio?

8 O: Naš bunker bio je smešten ispod zgrade PTT-a. To je bio kao još jedan
9 sprat pod zemljom ispod mesta gde smo živeli. Tu je bila neka vrsta bunkera i tu
10 smo se sakrivali od granatiranja ili smo se barem osećali malo bezbednije.

11 P: Da li ste još uvek mogli da izbrojite detonacije iz unutrašnjosti
12 bunkera, gospodine?

13 O: Mogli smo to odatle da uradimo jer znate kako je sa granatama - one
14 prave jake detonacije - i mogli ste sve da ih prebrojite u samoj Srebrenici, pa
15 sve gore do Potočara. Mogli ste da prebrojite jer ste mogli da čujete i taj zvuk
16 je vrlo određen. Možete da ga čujete sa svakog mesta gde se nalazite.

17 P: Pukovniče, opisali ste bezbedan period za koji ste utvrdili da
18 postoji u toku granatiranja. Možete li da kažete Sudskom veću šta ste Vi i major
19 Tetteh radili u toku tih bezbednih perioda i šta ste Vi lično tada videli?

20 O: Časni Sude, pre svega, to je bio trenutak velikog iskušenja za nas.
21 To je bio prvi put da smo imali tako ozbiljnu situaciju u celoj našoj zoni
22 odgovornosti, a sad nas je bilo preostalo samo dvojica. Tako da je fleksibilnost
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bila minimalna, u smislu da kad nas ima više, možete neke da pošaljete u
2 patrolu, drugi mogu da pišu izveštaje, rade ovo ili ono. Sad nas je bilo samo
3 dvojica.

4 Kako biste Vi to uradili? Kako da saznate šta se dešava napolju? Imali
5 smo minimalni broj posmatrača koji bi mogli da izađu - što će reći, samo
6 dvojicu. Šta bismo radili?

7 Odlučili smo da u odsustvu dodatnih posmatrača da moramo barem da se
8 potrudimo da iskoristimo naše sopstveno prisustvo i da dobro shvatimo šta se
9 dešava u enklavi. Odlučili smo da će jedan da izlazi sa jednim od prevodilaca u
10 jednom vozilu, da izađe i proveriti šta se dešava.

11 Pre svega, da vidi kakva je situacija u vezi sa granatiranjem, kakvi su
12 efekti granatiranja na enklavu, da li ima povređenih, da li ima mrtvih i koliko,
13 i da analizira kratere onoliko koliko je to bilo moguće za to kratko vreme;
14 odnosno, da to bude što kraće moguće da se zatim taj čovek vrati i da počne da
15 piše izveštaj.

16 U tom trenutku ukoliko je granatiranje ponovo počelo ili ako je ponovo
17 ta pauza, onda bi onaj drugi mogao da izađe da uradi to isto i tako bismo to
18 radili na smenu. Hoću da kažem, hteli smo da uradimo sve što je moguće za
19 najkraće moguće vreme i sa minimalnim brojem ljudi koje smo imali na
20 raspolaganju; odnosno, to smo bili samo nas dvojica. Drugim rečima, to je tačno
21 ono što smo mi radili.

22 Ali u celoj toj proceduri uspeali smo i da obavestimo ljude, što će reći
23 stanovnike grada, da ne treba da izlaze iz kuća. Pokušali smo da im skrenemo
24 pažnju na to i da im kažemo da, s obzirom na to kakav je obrazac onaj koji se

25
26
27
28
29
30

1 primenjuje, da oni mogu da poginu. Rekli smo im: "Molimo vas, ostanite u kućama.
2 Nemojte da izlazite na ulice, sklonite se sa ulica." I to je, naravno, teško
3 bilo postići, ali smo pokušavali koliko god smo mogli.

4 P: Gospodine, na osnovu Vašeg iskustva u Srebrenici, da li Vam je bilo
5 poznato da li su ljudi imali neka skloništa, bunkere ili neka druga bezbedna
6 mesta gde su mogli da se povuku?

7 O: Bilo je nekoliko bunkera. U najvećem broju kuća postojala su bezbedna
8 mesta ispod kuća, ali svakako tu nije moglo da stane celokupno stanovništvo.
9 Tako da većina ljudi je ostajala u svojim vlastitim domovima jer nije bilo
10 dovoljno bunkera, ali smo im makar rekli da treba da se paze.

11 P: Molim da opišete žrtve koje ste lično primetili tokom tog prvog dana
12 granatiranja.

13 O: Časni Sude, tokom tog prvog dana granatiranja bilo je nekoliko, svega
14 nekoliko žrtava koje su zadobile povrede od fragmenata granate. Povrede su bile
15 na glavi ili na celokupnom telu, zapravo na nogama, ali nije ih bilo puno što je
16 iznenađujuće. Odveli smo ih u bolnicu i zaista je bilo iznenađujuće da uprkos
17 teškom granatiranju broj žrtava ranjenih je bio veoma mali.

18 P: U redu. O tome ćemo uskoro govoriti.

19 No, da li ste ostali u Srebrenici tokom tog prvog dana ili ste negde
20 drugde otišli?

21 O: Mislim da sam tog prvog dana ostao u Srebrenici. Nisam apsolutno
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 siguran, ali mislim da sam ostao u Srebrenici.

2 P: Da li ste uspjeli da sektoru UNMO-a u Tuzli javite za događaje u
3 Srebrenici?

4 O: Da. Svaki događaj je bio prijavljen štabu čim bi se desio.

5 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da pogledamo 490 sa spiska 65ter
6 putem elektronske sudnice.

7 P: Gospodine, da li vidite dokument pred sobom?

8 O: Da.

9 P: Da li možete tako da ga čitate?

10 O: Da.

11 P: Da li prepoznajete ovaj dokument? Da li vidite o čemu se u njemu
12 radi?

13 O: Časni Sude, ovo je uobičajeni izveštaj o stanju stvari, situacioni
14 izveštaj.

15 P: Možete li nam reći od koga on potiče, za koga je i kome je poslat na
16 znanje? To se vidi pri vrhu dokumenta.

17 O: "Od", piše da ga je poslao štab UNMO-a, sektora Bosna i Hercegovina
18 Severoistok. To je bio naš sektor. Upućen je štabu UNMO-a, komandi BH, a potiče
19 iz Tuzle. A komanda za BH je bila u Sarajevu, a upućen je na znanje
20 vojnoobaveštajnom oficiru u štabu u Zagrebu, vojnoobaveštajnom oficiru UNMO-a u
21 Zagrebu.

22 P: U drugom pasusu piše skraćenica "SMO procena". Šta znači to "SMO"?

23 O: To je viši vojni posmatrač. To je čovek koji je zadužen za sektor.

24 P: U ovom slučaju taj čovek je bio u Tuzli, zar ne?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Pogledajmo sada treći pasus. Da li vidite deo gde piše "Tim iz
3 Srebrenice je izvestio da ofanziva koju je pokrenula vojska bosanskih Srba još
4 uvek traje?

5 O: Da, vidim.

6 P: Spominje se da je dosad registrovano makar 250 artiljerijskih i
7 minobacačkih projektila koji su izbačeni. Da li se sećate odakle počinje ta
8 konkretna informacija da je baš 250 artiljerijskih i minobacačkih projektila
9 ispaljeno?

10 O: Svakako smo mi dostavili tu informaciju. Ali ne vidim gde piše "250".

11 P: Ne vidite ili vidite?

12 O: Ne vidim gde je.

13 P: Pogledajte pri sredini tog pasusa, a tako je i na engleskom i na
14 B/H/S-u. U sredini trećeg pasusa spominje se Srebrenica i zatim piše: "Do sada
15 je zabeleženo najmanje 250 artiljerijskih i minobacačkih projektila."

16 Ako želite, imam i odštampanu verziju.

17 O: Da, vidim, vidim.

18 P: Da li Vam je poznat izvor te informacije od 250 projektila?

19 O: Verujem da ta informacija potiče od nas kao vojnih posmatrača.

20 P: A kada je reč o tome da je Holandski bataljon prijavio ispaljivanje
21 rakete, da li ta informacija potiče od vas ili direktno od Holandskog bataljona?
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Mi, kao tim u Srebrenici, smo tu informaciju dobili od Holandskog
2 bataljona, ali smo mi prosledili. Znači, mi smo dostavili tu informaciju, ali
3 smo nju dobili od Holandskog bataljona.

4 G. THAYER: [simultani prevod] Idemo dalje. Molim da sada pogledamo 491
5 sa spiska 65ter putem elektronske sudnice.

6 P: Da li možete da pročitate? Ali ako želite, imam i odštampanu verziju.

7 O: Čitko je.

8 P: Molim da kažete sudijama kakav je ovo izveštaj.

9 O: Ovo je situacioni izveštaj. Potiče od sektora UNPROFOR-a. Ovo ne
10 potiče od vojnih posmatrača već od samog UNPROFOR-a.

11 P: Da li vidite u gornjem levom uglu datum i vreme: "6. jul, 21.00h, jul
12 1995"?

13 O: Da, vidim.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Dobro. Pogledajmo sada drugu stranicu,
15 kako na engleskom, tako i na B/H/S-u.

16 P: Pogledajmo prvi pasus. Spominje se da je u više navrata tokom dana
17 gađana baza u Potočarima. Da li vidite gde to piše? To je u sredini pasusa.

18 O: Vidim.

19 P: Poslednja rečenica u tom pasusu kaže da je "jedan civil ranjen
20 prilikom granatiranja, da je ubijen jedan dečak". Da li to vidite?

21 O: Da.

22 P: Gospodine, na osnovu vašeg sećanja, da li su to žrtve kojih se Vi
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sećate da ste prijavili Vi i major Tetteh i da ste o tome izjavili ili je o
2 ovome zasebno izjavio Holandski bataljon?

3 O: To je zasebno izjavio Holandski bataljon i mislim da je to upravo ono
4 što smo mi sami konstatovali.

5 P: Pogledajmo što piše pri dnu stranice. To je na drugoj stranici na
6 engleskom, a potrebno je da pogledamo treću stranicu na B/H/S-u, treći pasus.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvinite, gospodine Živanoviću, ali ja
8 sam čitao dokument, a Vi niste bili dovoljno visoki, pa Vas nisam primetio.
9 Izvolite.

10 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] U petnaestom redu... ne, na stranici 15
11 u redu tri, pogrešno piše, "ubijen dečak", ali u originalu piše da je zapravo
12 dečak "ranjen".

13 G. THAYER: [simultani prevod] Zapravo bi trebalo da bude obrnuto.
14 Zahvaljujem se mom cenjenom kolegi. Trebalo bi da bude obrnuto.

15 P: Gospodine, pogledajmo sada što piše pri dnu druge stranice na
16 engleskom, a to je na trećoj stranici na B/H/S-u, treći pasus e, 3(e)(3).
17 Spominje se srebrenička enklava u zaglavlju "Istočno područje". "Konstatovano
18 150 detonacija. S obzirom na uzbune u bunkeru, nije moguće utvrditi tačan broj."
19 Da li to vidite?

20 O: Da.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste ovu informaciju dostavili Vi i major Tetteh ili je tu
2 informaciju dostavio Holandski bataljon i da li je on o tome izvestio UNPROFOR?

3 O: Ovo nije bilo u našem izveštaju. Ovo je UNPROFOR i mislim da je ovo
4 brojka koju je dostavio Holandski bataljon; nismo mi.

5 O: U redu.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Završili smo sada sa ovim dokumentom.
7 Pređimo sada na sledeći dan napada, 7. jul.

8 P: Molim da nam kažete šta se desilo tog dana. Da li se napad nastavio?
9 I ako jeste, molim da nam opišete granatiranje koje ste приметили.

10 O: Časni Sude, sledećeg dana se nastavilo granatiranje kao i prethodnog.
11 Broj granata je bio praktično istovetan kao i prethodnog i čini se da je meta
12 bila ista; to su bili Srebrenica i Potočari. Obrazac je bio isti kao i
13 prethodnog dana tako da oni nisu popustili u napadu. Sve je bilo isto.

14 P: Da li ste mogli da vidite što su granate pogodile, pukovniče?

15 O: Mi smo izlazili kad bi došlo do zatišja. Otišli bismo do grada i
16 videli šta je bila meta. I bili smo iznenađeni da konstatujemo da su mete
17 prevashodno bile djeca i, iznenađujuće, takođe su gađali i bolnicu. To je bio
18 naš zaključak jer smo videli da su za dlaku izbegli da pogode bolnicu, a gađali
19 su takođe zgradu PTT-a. Takođe smo videli da su granate padale s druge strane
20 reke, odnosno da su pogađale brdo koje je bilo s druge strane, a gađali su i
21 pijacu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Međutim, srećom nikog nije bilo na pijaci tako da nije bilo puno žrtava.
2 Ali, bilo je u svakom slučaju i meta koje su namerno gađali i gađali su također
3 i puteve. Ne znam zašto, ali su gađali i puteve.

4   P: Kada kažete da su gađali pijacu, na šta mislite? Šta je gađano, šta
5 je bilo pogođeno?

6   O: Granate su padale na pijacu ili u blizini pijace - ne nužno unutar
7 pijace, ali blizu ili negde tu. Tako da smo mogli da vidimo da je, zapravo, meta
8 bila baš ta pijaca. A svi su znali gde se pijaca nalazila jer je bila tu već
9 duže vremena, a i duže vremena je ta zgrada PTT-a bila korišćena baš kao PTT,
10 kao i bolnica.

11   P: Spomenuli ste zgradu PTT-a i bolnicu. Da li se sećate da li su te
12 zgrade gađane drugog dana, koliko se Vi sećate, ili su nekog drugog dana gađane?

13   O: U to vreme je zgrada PTT-a bila gađana. Barem su granate padale tu u
14 blizini premda nikada zgrada nije bila pogođena i premda bolnica nije bila
15 pogođena, mogli smo da vidimo da granate padaju u blizini bolnice.

16   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pukovniče, bolnica je, koliko se Vi
17 sećate, s druge strane zgrade PTT-a, zar ne?

18   SVJEDOK: [simultani prevod] Da, jeste, s druge strane.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, Vi kao vojnik, kako biste znali da
2 li je granata imala za cilj jedno, a ne drugo ukoliko se obe zgrade nalaze na
3 istom pravcu gađanja?

4 SVJEDOK: [simultani prevod] Iako su na istom pravcu, ima i izvesna
5 razdaljina između dve zgrade i ako bi granata pala između dve zgrade, mogli
6 biste da pomislite da je meta bila ili jedna ili druga zgrada. Ali, ukoliko bi
7 pala blizu jedne zgrade, onda biste mogli da zaključite da je baš ta zgrada bila
8 gađana.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

10 G. THAYER: [simultani prevod] Drugog dana granatiranja, pukovniče, da li
11 ste Vi ili major Tetteh iz nekog razloga otišli iz Srebrenice?

12 O: Ne sećam se dobro za drugi dan, ali mislim da smo bili pozvani na
13 sastanak. Ne sećam se dobro.

14 P: U redu. Bilo prvog, drugog dana granatiranja, da li se sećate da ste
15 u to vreme otišli u Potočare?

16 O: Da, da. Otišli smo u Potočare jer su nas pozvali da odemo u Potočare
17 na sastanak sa Holandskim bataljonom.

18 P: U redu. Da li se sećate koja je bila tema sastanka?

19 O: Taj sastanak se konkretno bavio događajima koji su se odigrali, kao i
20 da porazgovaramo o nekim informacijama koje su se ticale ultimatumu.

21 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. O tome ćemo nešto kasnije
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 govoriti. Pogledajmo sada 492 sa spiska 65ter.

2 P: Pukovniče, da li vidite dokument pred sobom?

3 O: Da.

4 P: Šta je ovo?

5 O: Ovo je izveštaj UNMO-a iz štaba, iz sektora za severoistok Bosne i
6 Hercegovine. Upućen je komandi UNMO-a, a upućen je takođe i štabu u Zagrebu.

7 P: To je dnevni izveštaj za koji dan?

8 O: Ovo je dnevni situacioni izveštaj koji je za 07. /prijevod engleskog
9 transkripta: "jula"/, a od 00.01h, znači od ponoći, pa sve do večeri tog istog
10 dana.

11 P: A to je bilo znači do 20.00h?

12 O: Da. Za 7. jul 1995.

13 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo treći pasus. Ovo je na istoj
14 stranici i na engleskom i na B/H/S-u. Da li vidite gde piše: "Tim iz Srebrenice
15 je prijavio da je od ranog jutra VRS nastavio ofanzivu."? Da li to vidite?

16 O: Da.

17 P: Piše da je Holandski bataljon prijavio žestoko granatiranje oko
18 njihovog kruga u Potočarima i posledica toga su tri ranjena čoveka koja je MSF
19 odvezao u bolnicu. "Vojni posmatrači UN su to potvrdili."

20 Da li se sećate da ste Vi ili major Tetteh potvrdili da su ovi ljudi
21 bili povređeni?

22 O: Da. Holandski bataljon je nama to javio i mi smo otišli u bolnicu i
23 videli ih.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Malo dalje u ovom pasusu, da li Vi vidite gde se pominje da su u
2 15.00h tri granate pale u Srebrenicu i ranile dva čoveka? "Jednog je pokupila
3 naša patrola, a drugog MSF, ali je čovek podlegao po dolasku u bolnicu." Da li
4 vidite to, gospodine?

5 O: Da, vidim.

6 P: Da li se sećate da li ste Vi lično pokupili neku od ove dve žrtve ili
7 videli jednog od njih tog dana?

8 O: Kad je o njima reč, ne mogu dobro da se setim da li sam ja taj koji
9 ih je pokupio, da li ja ili major Tetteh, ali znam da je to jedan problem koga
10 se dobro sećam. Mi smo ih lično pokupili i odveli ih u bolnicu, ali ne mogu da
11 se setim da li sam to bio ja ili major Tetteh.

12 P: Idemo dalje. Pominje se "više granata koje su pale na isto mesto i
13 oko njega, i sumnjamo da su projektili ispaljeni iz tenkova /nerazgovjetno/ na
14 brdu čete. Bez obzira na mali broj žrtava, u tom području je nanoseno dosta
15 štete na objektima."

16 Gospodine, Vi ste malopre pomenuli da ste bili iznenađeni da i pored
17 velikog broja granata, da je bilo malo žrtava. Da li možete to da objasnite s
18 obzirom na ono što ste Vi tamo videli? Kako to da je broj povređenih bio
19 relativno mali u to vreme, s obzirom na broj granata o kome ste izvestili?

20 O: Pa, pre svega, mislim da bih rekao da je to za nas bilo prilično
21 veliko iznenađenje da je došlo do tako žestokog granatiranja, a kada se izađe
22 napolje, onda se vidi da je broj povređenih, odnosno broj žrtava malobrojan.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 To može da se objasni pomoću nekoliko činjenica. Jedna od njih je to da oružje
2 koje je korišćeno ima široku putanju - to su artiljerijske granate.

3 I kada se one lociraju, onda je vrlo često bezbedno jer to je teško
4 naoružanje, teško naoružanje za borbenu jedinicu tako da treba prvo, da bi njih
5 obezbedio, mora da ih smesti negde iza nekog brežuljka, iza nekog mesta gde je
6 teško za neprijatelja da ih vidi i vi onda odatle gađate drugu stranu. Mi to
7 zovemo "širokom putanjom" jer oni ne mogu se usmere na cilj direktno već se
8 ispaljuju visoko u vazduh, a onda padaju na metu ili na mesto koje je ciljano.

9 Tako da ponekad, pošto je njihova meta u ovom slučaju u dolini, pošto je
10 sama cela Srebrenica, u stvari celo mesto, tu je nekoliko dolina, a ima i
11 brežuljaka oko... /kako je prevedeno/ Tako da mislim da je bilo teško da oni
12 tačno naciljaju određenu metu. Zbog te konkretne činjenice, zbog te visoke
13 putanje i zbog toga što je meta predstavljala neka brda i neke doline negde, da
14 je teško tačno pogoditi u metu. To je jedan mogući razlog.

15 Drugi razlog mogao je da bude činjenica da barem, mada ne u velikoj
16 meri, uspeali smo da upozorimo ljude da ne izlaze u vreme granatiranja i da ih
17 navedemo da ostanu u kućama. Ne kažem da smo mi jedini koji su to radili, ali to
18 je bio važan faktor. Oni su se žestoko borili više nego mi i pošto je rat
19 započeo u toj zemlji, oni su bili tamo. I u tome što su radili, možda smo mi
20 mogli malo da im pomognemo, ali tako su se ponašali.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je bilo drugih faktora koje možete da navedete?

2 O: Pa, ne bih mogao sada da navedem neke druge faktore.

3 P: Dobro. Pogledajmo opet, molim Vas, ovaj pasus. Tu se pominje da je
4 bilo puno štete na zgradama koja je pričinjena. Da li ste Vi, gospodine, lično
5 videli štetu koja je pričinjena na zgradama u Srebrenici?

6 O: Prva stvar koju treba imati na umu je da je većina zgrada u
7 Srebrenici bila pogođena ovako ili onako tokom prethodnih napada, ali u toku
8 ovog napada mogli biste ponovo da dođete tamo i da vidite neke sveže znake
9 napada. Bilo je nedavno nanete štete; dakle, ne one stare štete koja nam je već
10 bila poznata.

11 Tako da se lako moglo reći da su ove zgrade ponovo pogođene. Dakle,
12 moglo se videti da je negde pogođeno i da je to nedavno. I to se lako moglo
13 videti, časni Sude, jer su zaista zgrade bile ozbiljno oštećene i bilo je štete
14 koje ranije nije bilo.

15 P: Ako nastavimo dalje, pominje se da su u 17.00h vojni posmatrači UN-a
16 u Potočarima čuli "21 eksploziju. Sumnjamo da su došli sa lokacija višecevnog
17 bacača", ali NCBU /kako je prevedeno/. Želim da Vam postavim nekoliko kratkih
18 pitanja u vezi s tim.

19 Ova 21 eksplozija koju su čuli posmatrači Ujedinjenih nacija u
20 Potočarima, da li se Vi sećate, da li ste Vi i major Tetteh bili u Potočarima u
21 to vreme i da li ste lično čuli te eksplozije ili ste videli odakle su došle ili
22 je to nešto što ste vi čuli iz Srebrenice?

23 O: Ovu informaciju dobili smo od majora De Haana koji je već bio tamo.

24

25

26

27

28

29

30

1 Bio je u bolnici, ali mogao je ipak malo da izlazi i radio je; nije imao
2 probleme u tom smislu. On nas je izvestio o tome i on nam je to rekao, pa smo
3 mi to onda također izvestili jer je on bio isto jedan od nas.

4 P: Dalje piše: "Sumnjamo da su došle sa lokacije višecevnog bacača, ali
5 NCBU." Gospodine, šta nam ta kvalifikacija govori?

6 O: Pa, kad je reč o sumnjama odakle su došle ove eksplozije, možete li
7 da odredite glavni pravac da dolazi iz neke oblasti, ali ako niste mogli da
8 potvrdite da je to neko konkretno mesto, onda to ne možete da kažete da je
9 potvrđeno. Zato smo rekli "NCBU", što znači da to nisu potvrdili posmatrači
10 Ujedinjenih nacija.

11 I, časni Sude, to je bilo jedno mesto koje nam je bilo poznato u toj
12 oblasti. Možda ne na toj konkretnoj lokaciji, ali na nekom mestu tu je bio
13 jedan bacač raketa negde jer smo videli ranije kako odatle iz te generalne
14 oblasti doleću rakete. Tako da smo znali da je tu negde višecevni bacač raketa
15 ili tako nešto, ali nismo znali gde je to tačno.

16 P: Kada kažete "pre toga", onda mislite pre napada koji je počeo 6.
17 jula, gospodine?

18 O: Da, časni Sude.

19 P: A da li se sećate, otprilike, koliko ste granata major Tetteh i Vi
20 obeležili da su na grad Srebrenicu ovog drugog dana granatiranja, 7. /prevod
21 engleskog transkripta: "7. jula"/? Da li se sećate, otprilike, koliko ih je
22 bilo?

23 O: Teško je setiti se, ali definitivno ih je bilo oko 200, u stvari,
24 više od 200, definitivno preko 200.

25 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Pređimo sada, molim Vas,
26 ukratko na 494 dokument po pravilu 65ter.

27

28

29

30

1 P: Da li vidite ovaj dokument ispred sebe, pukovniče?
2 O: Da.
3 P: Kakav je to dokument?
4 O: Ovo je izveštaj o situaciji koji je poslao štab Sektora severoistok i
5 šalje se u štab UNPROFOR-a.
6 P: I pokriva koji period, gospodine?
7 O: Vremenski period ovde je - možda bismo mogli malo da spustimo -
8 17.00h, 6. do 17.00h 7. juna 1995.
9 P: Sada bih želeo da Vam postavim nekoliko pitanja, pa ćemo utvrditi da
10 li je ova referenca na jun 1995. greška u kucanju ili ne.
11 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo, molim Vas, stranu 2. To je
12 strana 2 i na engleskom i na B/H/S-u.
13 P: Da li vidite prvi pasus: "Opšta procena"?
14 O: Da.
15 P: Pre nego što o tom budemo govorili, da li vidite ovde broj faksa na
16 vrhu strane? Tu je i datum.
17 G. THAYER: [simultani prevod] Moramo da pogledamo desno, to je u gornjem
18 desnom uglu, sasvim gore da bi moglo da se vidi.
19 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, vidim to i ti detalji su različiti.
20 P: Koji je datum kada je faks poslat?
21 O: 7. jul 1995. u 20.43h /u engleskom transkriptu: "20.40h"/.
22 P: Da, a ako sad pogledamo prvi pasus, tu se izveštava da je "jedan tenk
23 VRS-a ispalio 10 tenkovskih projektila na električnu centralu udaljenu 200
24
25
26
27
28
29
30

1 metara jugozapadno udaljenu od kruga Potočari". Da li se sećate da ste dobili
2 ovu informaciju, gospodine i da ste čuli na ovaj napad na električnu centralu?

3 O: Časni Sude, ne sećam se da sam čuo za napad na električnu centralu.
4 Nisam znao da je bilo takvog napada.

5 P: Dobro. Znači, Vi ste shvatili da ova informacija potiče odakle, od
6 koga?

7 O: Ova informacija, na osnovu onog što smo videli na prethodnoj strani,
8 dolazi od UNPROFOR-a, a ne od vojnih posmatrača.

9 P: U sledećem redu piše: "Zbog granatiranja koje je izvršila VRS unutar
10 enklave, poginula su četiri civila, a 17 ih je ranjeno."

11 Da li se sećate izvora ove informacije pre svega?

12 O: To je najverovatnije poteklo od Holandskog bataljona, ali ne od nas,
13 ne od vojnih posmatrača.

14 P: Da li se sećate da je drugog dana granatiranja, odnosno koliko je
15 civila do tada bilo ranjeno ili da je poginulo zbog granatiranja?

16 O: U tom trenutku nisam baš siguran koliko ih je bilo. Očigledno da je
17 bilo mnogo ranjenih, ali poginulih je možda bilo četiri ili tako nekako. Nisam
18 sasvim siguran.

19 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Ako sada pogledamo malo niže,
20 treći deo, deo 3(e), moramo da se spustimo niže niz stranu u obe verzije.

21 P: Pod "istočnim područjem" spominje se "srebrenička enklava, 147
22 eksplozija". Da li je ta informacija potekla od vas ili iz nekog drugog
23 izvora?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, to nije poteklo od nas. Mora biti da je to poteklo od
2 Holandskog bataljona, a ne od nas.

3 P: Pređimo sada, molim Vas, na 8. juli. Možete li, molim Vas, gospodine,
4 da nam opišete napad do koga je došlo tog dana?

5 O: Časni Sude, 8. jula, koliko mogu da se setim, bilo je najteže, a i
6 najžešće, bar kad je reč o granatiranju. Počelo je veoma rano, a granatiranje je
7 bilo koncentrisano na Potočare i na selo Srebrenicu. I mislim da smo prebrojali
8 najveći broj granata, a i šteta je bila ogromna. Mislim da je, zaista, tada bilo
9 najžešće, ukoliko se dobro sećam.

10 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Pređimo, molim, na 495 po pravilu
11 65ter.

12 P: Šta je ovaj dokument, gospodine?

13 O: Ovo je izveštaj vojnih posmatrača komandi za BiH, štab UNMO-a BH,
14 Sektor severoistok i pokriva period 8. jula, 14.30h, 1995.; jul 1995. - da.

15 P: I to je opisano kao izveštaj o situaciji. Šta je to u ovom slučaju?

16 O: Normalni izveštaji o situaciji slani su svakog dana uveče i pokrivali
17 su ceo vremenski period od prethodnog dana i taj konkretni dan. Ali kad bi se
18 nešto specijalno desilo, onda biste morali da informišete štab, da pošaljete
19 ažurirane informacije i ovo je takav jedan ažuriran izveštaj.

20 P: Pogledajmo, molim Vas, ovde sad dodatne te ažurirane informacije pod
21 brojem 1: "Jutros u 08.00h počelo je granatiranje u selo Srebrenica. Čini se da
22 su više koncentrisani na gusto naseljena područja." Tu se pominju i koordinate i
23 "Potočari".

24 Pominje se 31 eksplozija u Potočarima i 34 u gradu Srebrenici, a da
25
26
27
28
29
30

1 je jedna pala na 20-tak metara od smeštaja UNMO-a u 12.47h.

2 Kad čitate ovaj pasus, gospodine, da li se prisećate tih događaja?

3 O: Časni sude, da.

4 P: Kada se pominje zgrada PTT-a i da su geleri zasuli preko zgrade,
5 gospodine, da li se sećate toga?

6 O: Časni sude, sećam se. To je bio jedan od najstrašnijih perioda u toku
7 mog boravka tamo. Eksplozija je bacila mnogo gelera ka našoj zgradi. Naravno, ni
8 ne očekujete da smo imali prozore, da smo imali stakla na prozorima; to je
9 tačno. Ali ponešto od toga samo što nije probilo daske koje smo stavili preko
10 prozora i veoma smo se uplašili jer smo mi bili tamo unutra. A granatiranje je
11 bilo kontinuirano, geleri su počeli da probijaju i upadaju unutra, a mi nismo
12 imali gde drugo da odemo, osim možda da odemo u banku.

13 PREVODILAC: ...da odemo u bunkere.

14 SVJEDOK: [simultani prevod] I to je bio period kada smo zbog svega ovoga
15 počeli, zaista, da se osećamo vrlo nesigurno i da bilo šta može da nam se desi
16 od tog trenutka pa nadalje.

17 Kao što sam ranije rekao, zgrada PTT-a bila je važna VRS-u jer je tu
18 bilo neke komunikacione opreme, a nama se tada stvarno činilo da oni možda hoće
19 da unište celu zgradu i da tamo više nismo bezbedni.

20 P: U redu. Ovde se pominje takođe da je načelnik štaba BiH obavestio
21 UMNO da je preko 100 granata palo u to područje. Vidite li to u sredini pasusa?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, vidim.

2 P: Da li je to navedeno zato što neko vama nešto šalje u izveštaju da vi
3 onda možete da izvestite da je to potvrđeno?

4 O: Pa, mi nikada nismo zanemarivali nijednu informaciju koju smo dobili
5 iz bilo kog izvora. Znae, mi bismo o tome izvestili. Ali ukoliko je to što mi
6 lično nismo mogli da potvrdimo, uvek smo se trudili da u tom izveštaju napismeno
7 kažemo "vojni posmatrači nisu ovo potvrdili", tako da bismo mogli da kažemo kome
8 te informacije idu i da kažemo da ta informacija nije nešto što mi možemo da
9 potvrdimo.

10 Ali, uglavnom smo mogli da izađemo i da pokušamo da potvrdimo i mogli
11 bismo da kažemo da smo to potvrdili. Ali ukoliko okolnosti to nisu dopuštale,
12 onda bi to ostalo tako: "nisu potvrdili vojni posmatrači".

13 P: U redu. Da bismo uštedili vreme, nećemo postavljati dalje pitanja u
14 vezi sa ovim dokumentom. Ali, samo da Vas pitam: kao što ste rekli, ovo je
15 izveštaj od vašeg štaba, vašeg sekora u Tuzli, vojnim posmatračima komande u
16 Sarajevu i u Zagrebu, ali kao da je to kopija izveštaja koji ste Vi dali. Jer tu
17 se pominje "mi" i tako dalje u samom tekstu, tako da je to od reči do reči
18 preuzet vaš izveštaj. Možete li da nam objasnite kako je vaš izveštaj bivao
19 uključen u ove druge izveštaje?

20 O: Časni Sude, tokom tih događaja napada na Srebrenicu, većina naših
21 situacionih izveštaja, pa uključujući i ažurirane verzije situacionih izveštaja,
22 bili su dostavljeni na isti način jer ništa nisu želeli da se menja niti da se
23 bilo kakav zaključak iznosi time što bi se nešto dodalo ili izostavilo kako bi
24 to, znači, imalo isti uticaj, odnosno da bi izgledalo isto onako kako smo mi,
25 koji smo napisali izveštaj, to sastavili.

26 Također, možda je i vreme bilo glavni faktor jer su želeli da te

27

28

29

30

1 informacije dođu do više razine što je ranije moguće. I da su oni to želeli da
2 sami napišu svojim rečima, gubili bi vreme na tome. A pošto je ovo bilo veoma
3 važno, želeli su da se ta informacija što brže dostavi.

4 To su bila dva glavna razloga, možda.

5 P: Možete li nam opisati kako ste Vi i major Tetteh pisali ove izveštaje
6 tokom napada, ali ukratko?

7 O: Časni Sude, tokom napada kada bi jedan posmatrač otišao napolje sa
8 prevodiocem, drugi bi ostao pokušavajući da uobliči izveštaj, tako da jedan je
9 išao patrolu i onda štogod da zabeleži, onda bi to bilo brzo uneto. A kada bi
10 taj došao, ovaj drugi bi izašao napolje. Tako da su izveštaji bili, zapravo,
11 rezultat šta smo obojica saznawali. I nije bilo bitno ko piše izveštaj, već je
12 to bio sažetak, rezime onoga što smo obojica konstatovali.

13 P: Pukovniče, u nekom trenutku 8. jula da li ste izvršili procenu kakva
14 je bila situacija u pogledu namirnica u enklavi i ako jeste, zašto?

15 O: Za naš štab situacija u pogledu hrane i namirnica bila je veoma važna
16 i ozbiljna i mi smo se time bavili, takoreći, svake nedelje. Nije se to radilo
17 samo u Srebrenici da smo pisali izveštaj o hrani već svugde.

18 I mi smo pisali da li... kada god bi se primetili da li ima nekih
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odstupanja i da li je nešto dodato i kako biste znali ukoliko je došlo nekih
2 drugih namirnica da li je to došlo u okviru uobičajenih mafijaških načina ili je
3 to bila hrana koju je dostavio UNHCR koja je bila prodavana.

4 Znaite, želeli smo da znamo da li ima dovoljno hrane za hranu /kako je
5 prevedeno/, koje su cene, da li je hrana dostupna ili ne. Mi smo očekivali da
6 ljudi to mogu bez problema da kupuju, a da vidimo da li mogu uopšte da kupuju.
7 To su stvari koje su nas interesovale u pogledu hrane.

8 P: Spomenuli ste nekoliko izraza. Spomenuli ste "mafiju" i "kartele".

9 Pa da vas pitam: tokom tih događaja u Srebrenici, kako biste Vi opisali
10 kako se stanovništvo snabdevalo hranom u Srebrenici?

11 O: Hrana je prevashodno dolazila od UNHCR-a. Ljudi su zavisili od
12 namirnica koje im je dostavljao UNHCR. Osim toga, kao što je i uvek slučaj u
13 nekoj ratnoj situaciji ili prilikom nekih nepogoda, uvek ima ljudi koji
14 pokušavaju da zarade na tuđoj nesreći i u toj situaciji bilo je ljudi koji su
15 pokušavali da izađu napolje, što je i u redu, ali bi kupili hranu, doneli je u
16 enklavu, i prodavali je po visokoj ceni jer su morali da plate vojnike VRS-a
17 kako bi ih oni pustili da prođu. I onda bi, znači, prodavali hranu i zarađivali

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 na tome. To se dešavalo.

2 P: Kako biste opisali da li je bilo dovoljno hrane u Srebrenici u to
3 vreme, pukovniče?

4 O: Časni Sude, nikada nije bilo dovoljno hrane u Srebrenici. Nikada. Ni
5 u jednom trenutku. Čak i kada je UNHCR bio tamo, oni su mogli da dostave samo
6 osnovne namirnice, najosnovnije, ali nije bilo dovoljno hrane za sve.

7 Ali bilo je ljudi koji su nastojali tu i tamo malo da uštede na hrani,
8 na hrani koju su dobijali od UNHCR-a i onda bi isto to mogli da pronađete i na
9 pijaci par dana kasnije. I ljudi su pokušavali to i da prodaju.

10 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo 493 sa spiska
11 65ter.

12 P: Da li Vi prepoznajete ovaj dokument, gospodine? I ako prepoznajete,
13 recite nam kakav je to dokument?

14 O: Ovo je izveštaj o stanju hrane u Srebrenici. Upućen je iz štaba
15 vojnih posmatrača u Sarajevu štabu posmatrača u Sarajevu. Datum je 8. jul 1995.

16 P: Ko je ovo napisao?

17 O: Mi.

18 P: Da li se sećate kako ste napisali ovaj izveštaj 8. jula tokom
19 granatiranja?

20 O: Dobro se sećam. Otišli smo tamo i bilo je manjih prodavnica koje su

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 prodavale hranu, a i bilo je oko pijace ljudi koji su prodavali hranu. I tu smo
2 mogli da saznamo cene. I vi tamo otišli po nešto, bilo brašno ili nešto drugo i
3 tu bi se ljudi raspitali za cenu, a oni koji su prodavali i oni koji su kupovali
4 uvek bi rekli gde su prodavali po nekoj ceni, a zapravo su prodavali po višoj
5 ceni.

6 Tako da smo mi otišli na lice mesta i od samih ljudi saznavali kakvo je
7 stanje. Znači, pitali smo one koji su kupovali i one koji su prodavali i na
8 osnovu toga smo napisali izveštaj.

9 P: Vi ste rekli da je pijaca jedno od mesta koja su gađana. Kako to da
10 je tamo bilo još uvek ljudi s kojima ste mogli da razgovarate?

11 O: Da Vam kažem nešto: u svakoj situaciji uvek je bilo ljudi koji su
12 tamo bili. Čak i u vreme događaja *tsunami* bilo je ljudi koji su prodavali i
13 kupovali. Mi smo tamo otišli i zatekli bismo tamo ljude. Rekli smo da ne treba
14 tu da budu, ali oni bi i dalje bili negde u blizini. Onda smo ih pitali koje su
15 cene, i onda bi nam rekli i bilo je i blizu novih, veoma novih prodavnica koje
16 su takođe prodavale namirnice.

17 P: U redu.

18 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da pogledamo sada drugu na stranicu,
19 kako na engleskom tako i na B/H/S-u.

20 P: Pogledajmo treći pasus. Neću se dugo zadržavati, a on govori sam za
21 sebe. Odakle vam ova informacija u pogledu UNHCR-a, da planira isporuku?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kad je reč o UNHCR-u, kad je reč o normalnim konvojima, mi smo znali
2 kada su oni donosili namirnice i gorivo u enklavu. Mi smo to znali, morali smo
3 da znamo kako bismo mogli da osiguramo njihovu bezbednost tokom tranzita.
4 Zapravo, oni su se oslanjali na nas posmatrače kako bismo se pozabavili njihovom
5 bezbednošću.

6 A u ovom trenutku, budući da ranije nisu mogli da uđu - bio im je
7 uskraćen pristup enklavi - svakako je bilo očigledno da nedostaju namirnice. I
8 svi su bili zabrinuti u pogledu tog konvoja UNHCR-a jer je to bio glavni izvor
9 hrane za celokupnu enklavu. I ljudi su se veoma obradovali kad je konvoj došao.
10 Mi smo to detaljno pratili.

11 P: Molim da pogledamo sada paragraf 4 u pogledu vode. Da li je ovo bilo
12 novo za Vas?

13 O: Ne. Tokom celokupnog vremena takva je bila situacija jer voda je
14 dolazila iz nekih potoka i UNHCR je uspostavio cev kako bi se sakupljala voda i
15 kako bi ljudi mogli da uzimaju vodu iz tih cevi i to je veoma dobro
16 funkcionisalo. I ljudi bi stali u red i uzimali vodu. Nekada je taj red bio
17 dugačak i stotinu metara.

18 P: A, odakle ste Vi nabavljali vodu?

19 O: Imali smo dva izvora: od Holandskog bataljona smo dobijali vodu za
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 piće tako da je svaki dan patrola morala da odvozi do Holandskog bataljona da
2 pokupi vodu i u malim kontejnerima je donese u našu zgradu. A, to je bila voda,
3 znači, za piće i kupanje.

4 A voda za pranje odeće i za zgradu i kancelarije - korišćena je voda iz
5 bunara, a ponekad i iz reke. Nije bilo nužno da treba da bude veoma čista.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo sada sedmi pasus. Tu je na
7 drugoj stranici na engleskom, a na trećoj na B/H/S-u.

8 P: Da li Vam je ova informacija u pogledu električne energije bila nova?

9 O: Ne, ovo nije bilo novo. Ljudi su improvizovali. Oni su se koristili
10 vodom iz reke sa brda i onda bi je usmerili kako bi onda proizvodili električnu
11 energiji. Znači, radilo se o hidroenergiji. To je bio uobičajeni proces za
12 proizvodnju struje.

13 To nije bio bezbedan način proizvodnje struje, ali je bio pouzdan. I čak
14 su i nekada koristili struju za puštanje filmova u bioskopima i za neke manje
15 aktivnosti.

16 P: A, kako ste se vi snabdevali električnom energijom?

17 O: Mi smo se koristili dizel generatorom, a kada nije bilo dizela ili
18 kada nismo imali dovoljno dizela, znači, morali smo da gasimo generator.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Znači, mi bismo palili generatore samo kada bismo imali potrebu nešto da
2 napišemo i nizašta drugo, na primer, jer nismo imali dovoljno energije u vreme
3 kada, recimo konvojima nije bilo dozvoljeno da prođu. Tako da smo morali da se
4 prilagođavamo.

5 P: Pogledajmo sada 9. juli, molim Vas. Rekli ste da je 8. juli bio
6 najteži dan. Kad je reč o granatiranju, kako je izgledao 9. juli? Da li se
7 posebno sećate nečega od tog 9. jula, nekih odluka koje ste doneli tog dana?

8 O: Taj dan je, naravno, počeo kao i prethodni dani. Na žalost, mislim da
9 je to dan kada smo kasnije primetili da je jedan tenker bio... Zapravo, gađali
10 su iz artiljerije i to je bio jedan od najvažnijih trenutaka kada se promenila
11 situacija i jedan tenk gađao Srebrenicu u to vreme.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Znam da imam još dva minuta do pauze, ali
13 da li bismo mogli ranije da imamo pauzu?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Svakako.

15 Molim Vas, imaćemo pauzu 25 minuta.

16 [Svjedok se povlači]

17 ... Početak pauze u 10.37h

18 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, hteli smo samo
2 malo vremena nešto da završimo.

3 Prvo smo hteli Veću da ukažemo na to koliko nam vremena treba sa ovim
4 svedokom.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, to nas interesuje.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Da, razumemo da treba raditi što brže.
7 Želim da što više skratim glavno ispitivanje, ali idem malo sporije nego što sam
8 očekivao tako da mislim da je to svima jasno. Nažalost, to znači mislim da ću
9 moći danas da završim glavno ispitivanje. Ja sam se kod mojih kolega raspitao i
10 na osnovu mog glavnog ispitivanja, možda je moglo i unakrsno ispitivanje donekle
11 da se skрати. Te dve stvari su vezane.

12 I koliko smatram do koje mere osporava svedočenje ovog svedoka - mi to
13 očekujemo i tako je ispalo - i prema tome procena za trajanje unakrsnog
14 ispitivanja se nije promenila. Tako da mislim da ne postoji, pod onim
15 okolnostima, mogućnost da ćemo završiti pre pauze sa svedočenjem ovog svedoka.

16 Ja sam se raspitao kad on može da se vrati i on može to da uradi u
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 januaru. Nema nekakve obaveze, tako da nam stoji na raspolaganju.

2 Časni Sude, isto tako smo hteli da obavestimo Sud o tome. Mislím da će
3 gospodin McCloskey kasnije da obavesti Sud o onome što se tiče Deana Manninga u
4 smislu podnošenja dokumenata i sporazuma što može biti završeno, ali sam samo
5 hteo da skrenem pažnju Suda na te stvari tako da imate realnu predstavu o tome
6 kako stvari stoje.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Mislím da je ovo nešto što je
8 još uvek sve u vazduhu. Ako danas završite svoje glavno ispitivanje, da li ćete
9 moći to da uradíte?

10 G. THAYER: [simultani prevod] Znam, mislím da hoću.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A sutra?

12 G. THAYER: [simultani prevod] Mislím da će moji kolege moći da počnu sa
13 unakrsnim ispitivanjem. Ne znam da li su došli do zajedničkog stava o tome da
14 počnu unakrsno ispitivanje, pa da se to onda prekine, da se on kasnije vrati. Ne
15 znam da li je to nešto što oni žele da urade.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolíte.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Časni Sude, ne znam da li svi delimo
18 mišljenje, ali bar pet timova Odbrane misli da bi bilo bolje da se počne
19 unakrsno ispitivanje nakon pauze, umesto da se unakrsno ispitivanje prekida.

20 Još jedan razlog je to da nas je tužilac obavestio u svojim beleškama

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 o pripremi svedoka da svedok ima određeni broj dokumenata. I želimo da kada on
2 te dokumente dâ tužiocu - a radi se o izveštajima vojnih posmatrača - mislim da
3 bi onda bilo prikladno da počnemo unakrsno ispitivanje kada budemo videli
4 dokumente koji se sada nalaze kod svedoka.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] O kojim dokumentima se radi, a koje
6 Odbrana nije videla?

7 G. THAYER: [simultani prevod] Pa nijedna od strana nije videla te
8 dokumente. Radi se o jednoj beležnici koju je svedok vodio i on kaže da se tu
9 nalaze neke beleške o nekim događajima, uključujući i događaje za vreme napada,
10 koje je on vodio, te beleške u to vreme i koje je imao sa sobom tokom razgovora
11 sa Tužilaštvom 1997. godine, ali to nije prekopirano. Ja sam ga pitao da li on
12 to ima i rekao je da on to još uvek ima i da će nam dati jednu kopiju.

13 Druge dokumente o kojima govorimo su kopije nekih izveštaja timova iz
14 Srebrenice koji su tada upućeni u Tuzlu. On je uništio sve originalne primerke
15 izveštaja UNMO-a iz Srebrenice koji su upućeni u Tuzlu pre povlačenja Holandskog
16 bataljona radi brige za svoju sigurnost u slučaju da se ti dokumenti pronađu.
17 Međutim, par kopija je izneo zajedno sa svojom opremom i te kopije on ima kod
18 kuće.

19 Ja sam ga pitao da li može on da nam da te kopije i da li u tim
20 izveštajima ima bilo čega što već nije navedeno ili što se već nalazi u raznim
21 prilogima koje je dao uz svoju izjavu Tužilaštvu. Ali, smatra da nema ništa
22 različito u tim dokumentima što bi se razlikovalo od ovih drugih izveštaja.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Njegovi izvještaji iz Tuzle su se jednostavno prenosili u Zagreb i u
2 komandu BH u Sarajevu. Tako da, u stvari, mi vidimo tačne kopije tih izvještaja
3 koji su dolazili od srebreničkog tima, a rekao je da on ima nekoliko kopija tih
4 izvještaja kod kuće, ali da tu nema ništa novo.

5 Tako da mislim da tu nema ništa novi ili iznenađujuće u tim dokumentima,
6 ali će nam on dati te dokumente.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam.

8 I kojih pet timova Odbrane se slaže da se unakrsno ispitivanje počne
9 nakon praznika i pauze?

10 Gospodin Ostojić.

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ja nisam siguran kojih je to pet timova u
12 pitanju. Mogu oni to i sami da kažu, ali mislim da mogu da kažem da smo mi među
13 tim timovima. I iako moj kolega to naziva beležnicom, ja mislim da je svedok to
14 opisao kao dnevnik; da je imao dve kopije dnevnika koliko ja shvatam. Isto tako,
15 on piše knjigu i mi bi voleli da dobijemo taj transkript. Koliko sam shvatio,
16 rukopis je gotovo završen i odnosi se na događaje u Srebrenici iz 1995.

17 Tako da želimo da nam se ti dokumenti predaju ako se radi o dnevniku. A,
18 koliko sam shvatio, radi se. On je to vodio tada u predmetno vreme i to bi možda
19 bilo relevantno za sve nas u sudnici.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Znači, vi ste jedan od tih pet
21 timova. Pretpostavljam da je i gospođa Fauveau među njima. Vidim da je gospodin

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Živanović ustao. Da li želite da se priključite drugim timovima?

2 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da, priključujem se onome što je rekla
3 gospođa Fauveau i gospodin Ostojić i želim dodatne dokumente od Tužilaštva. I,
4 naravno, za te dokumente je potrebno ovlašćenje po pravilu 70.

5 Gospodin Thayer nas je već obavestio o tome.

6 GĐA NIKOLIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Da, časni Sude,
7 pridružujem se svojim kolegama iako će moje unakrsno ispitivanje biti..."/
8 kraće, ali može biti potpuno i reducirano nakon njihovih pitanja.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

10 Gospodine Lazareviću, izvolite.

11 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Da, mi smo isto među tih pet timova i
12 želim da se priključim onome što je rekla gospođa Fauveau.

13 Da budem iskren, ja u ovom trenutku ne mogu da znam koja je relevantnost
14 dokumenata koje ima svedok. Ne mogu da isključim da će biti relevantni ili neku
15 drugu opciju. Jednostavno, ne mogu da budem siguran o tome i ne bih hteo da
16 počnem svoje unakrsno ispitivanje, a kasnije onda da primim neke dokumente koji
17 bi me mogli odvesti na potpuno drugu stranu.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. U svakom slučaju, svedok će se
19 vratiti i onda možete da postavljate njemu ta pitanja.

20 Gospodine Josse? Gospodine Krgoviću?

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, nismo znali da će doći do ovakvog

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zahteva tako da ne mogu da kažem da je tim koji zastupa Gveru među tih pet
2 timova. Ali, mi u stvari želimo da zadržimo svoj stav prema optužnici i mi smo
3 jasno kolegama rekli ranije da ono što smo mi hteli da uradimo, to smo rekli pre
4 nekoliko meseci. Mi podržavamo to što se kaže, ali ja u stvari verovatno treba
5 to da podržim zato što ako će oni da dobiju ekstra to vreme, onda ćemo i mi,
6 naravno - logično bi bilo da dobijemo to.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Sarapa?

8 G. SARAPA: Mi se pridružujemo predlogu. Prema tome, saglasni smo da
9 *cross* počinje u januaru, a ne sada.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A koji je razlog za to?

11 G. SARAPA: Razlozi koji su do sada izneseni od strane kolegice Fauveau.
12 Mi se pridružujemo tome.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Znači, ne radi se samo o solidarnosti.

14 G. SARAPA: Ne samo o solidarnosti nego smatram da nema potrebe, radi
15 vremena, da ponovo obrazlažem jer mislim da je to već rečeno.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. O ovome moramo mi da se
17 konsultujemo i onda ćemo o tome doneti odluku o kojoj ćemo vas obavestiti
18 kasnije.

19 A što se tiče dokumenata kojima je potrebno odobrenje po pravilu 70?

20 G. THAYER: [simultani prevod] Da, mogu da razjasnim par stvari koje su
21 spomenute.

22 Moj kolega, gospodin Živanović, je konkretno tražio originale
23 dokumenata, to jest izveštaja vojnih posmatrača upućenih iz Srebrenice u Tuzlu,
24 koje je uputio srebrenički tim. Mi smo pretražili našu bazu podataka i nismo

25

26

27

28

29

30

1 mogli da nađemo originalne dokumente. Ja sam se onda raspitao kod svedoka da li
2 on ima neke od tih dokumenata i koliko sam shvatio, on ima par tih originala
3 koje je izneo sa sobom.

4 Tokom tog pregleda ja sam našao nekoliko dnevnih redovnih izveštaja iz
5 severoistočnog sektora i neke druge srodne dokumente koje nose dokumente od maja
6 do kraja jula, a koji nisu pokazani svedoku Kingoriju i da imaju njegovo ime na
7 dokumentu. Ja sam te dokumente prvi put video. Da bi bio sasvim oprezan, ja sam
8 upitao moga kolegu da li želi i te dokumente. Rekao je da želi.

9 Pošto nikada nismo hteli ili nameravali da ih upotrebi, nismo obezbedili
10 odobrenje po Pravilu 70, tako da smo morali to da uradimo. To su dokumenti o
11 kojima se radi, ali ne radi se o originalnim dokumentima iz Srebrenice i oni
12 pokrivaju vremenski period koji je izvan tog perioda od 6. do 18. jula. Možda
13 ima i takvih dokumenata, ali to je poseban zahtev.

14 Ja prvi put čujem za knjigu na kojoj je možda radio ovaj svedok. Moje
15 kolege su se sastale sa svedokom tokom vikenda. Ja o tome nisam ništa čuo i ne
16 vidim koja bi bila relevantnost knjige koja je napisana nakon događaja. Ako ima
17 originalne dokumente iz tog vremena, onda u tom slučaju da. Inače, ne vidim koja
18 bi relevantnost bila toga.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali to je nešto o čemu možemo da
20 govorimo.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Da, ali ja prvi put čujem za to.

22 Što se tiče sveske, ja nikada nisam čuo da se ona naziva dnevnikom. Ima
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dve sveske koje je on vodio u predmetnom periodu. Prva je bila detaljnija u
2 smislu sastanaka i tu je uništio pre povlačenja Holandskog bataljona radi brige
3 o svojoj sigurnosti. Znači, tu beležnicu koja je imala više detalja i nekih
4 inkriminirajućih podataka je uništio.

5 Druga beležnica, koju on još uvek ima i opisao kao mnogo manje detaljno,
6 i tu se nalazi samo zapis nekakvih incidenata, pucnjave ili kratke opise
7 sastanaka i smatrao je da je sigurnije da to iznese. I mi o tome govorimo. Ali
8 ja nisam čuo da se to opisuje kao lični dnevnik. To prvi put čujem,

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.

10 [Sudije vijećaju]

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, gospodine Thayer,
12 nemojte da se vređate što Vas zaobilazim - ali isto tako želimo da budemo
13 sigurni da dok Vi govorite to što govorite, svesni ste da smo Vam mi ranije ove
14 nedelje rekli da postoji rok za kraj izvođenja vaših dokaza i taj rok se ne može
15 pomerati.

16 Gospodine McCloskey.

17 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, jasan je stav Veća o tome. Mogu
18 malo da vas informišem o tome šta smo do sada razgovarali sa Odbranom. Mislim da
19 bi i Odbrana volela da ja to uradim.

20 Kao što znate, Alistair Graham još uvek treba eventualno da svedoči i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mislim da je došlo do prihvatanja u vezi njegovog svedočenja. Naročito postoji
2 razumevanje sa timom Odbrane Borovčanina da možda njegovo svedočenje nije
3 neophodno i da možda nema potrebe da se ponovo poziva osim ako Veće ne smatra da
4 treba. Tako da to je možda rešeno. Isto tako bi trebalo da dođe do dogovora o
5 tome ako budemo imali sreće, pre pauze.

6 Isto tako postoji snimatelj filma o Škorpionima i mi o tome upravo
7 radimo da se postigne dogovor. Tako da možda tu osobu nećemo morati da pozovemo.

8 Što se tiče dokaznih predmeta vezanih za svedočenje Deana Manninga,
9 upravo o tome sad govorimo i čini se da Odbrana neće uložiti prigovor na mnoge
10 izveštaje na kojima on zasniva svoj raniji rad, to jest analizu materijala,
11 analizu čaura, polena, uzoraka tla i tako dalje. Ali ulažu prigovor na RNA /u
12 engleskom transkriptu: "DNA"/ materijal koji je bio tema njegovog poslednjeg
13 izveštaja. I mislim da smo to i ranije pomenuli da će nam trebati neko ko će
14 morati da dođe iz ICMP-a da postavi temelji i objasni metode i procedure na
15 kojima se zasniva čitav ovaj materijal.

16 Ja se nadam da neću morati da dovedem nekoga ko će govoriti o
17 hromosomima, RNA /u engleskom transkriptu: "DNA"/ i tako dalje i o uklapanju,
18 poklapanju. Ali, mislim da svedok ima neko osnovno znanje o tome; mislim je
19 davno prošla potreba za tako nečim. Ali što se tiče metode i procedura kako se
20 uzima krv, kako se to poklapa sa porodicama nestalih i tako dalje, mislim da je
21 sasvim prikladno u svetlu prigovora da uvedemo takvog svedoka.

22 Mi smo mislili da ćemo morati zato što nismo imali prigovor na izveštaj
23 Helge Brunborga u kome su se nalazile te informacije i ona je opisala /sic/ sve
24 te

25

26

27

28

29

30

1 osnovne metode i procedure. Ali sada, pošto se gospodin Manning oslanjao na
2 nešto od toga i postoji taj prigovor, pokušavamo da organizujemo svedoka iz
3 ICMP-a koji će moći onda da dođe nakon gospodina Butlera.

4 I onda ćemo dovesti veštaka za demografska pitanja zato što je ICMP
5 materijal sirov materijal, a onda taj veštak za demografska pitanja će moći da
6 razjasni stvari koje se odnose i na Dean Manninga i na gospođu Brunborg /u
7 engleskom transkriptu: "Helge"/. Tako da ćemo možda i u tome postići dogovor,
8 ali ta dva svedoka ćemo morati da dovedemo i mislim da ćemo podneti podnesak
9 kojim tražimo da se pojave ta dva svedoka.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. To me dovodi do još jedne
11 stvari.

12 Vi ste podneli poverljiv podnesak da dodate još jednog svedoka na vaš
13 spisak i mislim da će nam za to trebati dan-dva. Ako se dovede, da li Odbrana
14 ima stav o tome, o tom podnesku? Inače, da, naravno, moramo da znamo inače ćemo
15 morati sutra o tome da govorimo.

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Za tog svedoka nam ne treba mnogo
17 vremena, kao što to stoji u podnesku što se tiče Tužilaštva i glavnog
18 ispitivanja.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, ne znam kakvo će biti njegovo
20 svedočenje, ali Vi ste u boljoj poziciji da o tome donesete procenu.

21 GĐA NIKOLIĆ: Pa, ja mislim da je preuranjeno da zauzme poziciju obzirom
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da advokat od generala Pandurevića nije ovde. Mi bi trebali da se sastanemo da
2 bismo mogli dati odgovor na ovo pitanje.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali, pretpostavljam da se i gospodin
4 Haynes do sada već odlučio i gospodin Sarapa isto tako može da nam pruži te
5 informacije. Inače, zašto služi kozastupnik?

6 Gospodine Sarapa.

7 G. SARAPA: U vezi ovoga svjedoka koji se predlaže, ja bi molio da nam se
8 dozvoli još da vam se iz...izjasnim u pogledu toga nakon ove pauze.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislite nakon ove sledeće pauze u
10 12.30?

11 G. SARAPA: Da.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.

13 Gospodine McCloskey, izvolite.

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Kao što možete da vidite gospodine
15 predsedavajući, sa Odbranom smo razgovarali o raznim stvarima i oni su nas
16 molili za produžetak... to jest, od vas će tražiti za pomeranje par rokova. Mi
17 smo im o tome dali svoje mišljenje na osnovu nekih stvari sa kojima su se oni sa
18 nama složili i nama su uštedili neko vreme. Tako da bi ja to ostavio njima, ali,
19 mislim da im je naš stav poznat i ja mogu da odgovorim na to. Ali mislim da su
20 svi hteli to da vam iznesu da se zna stav strana pre zimske pauze.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Ali mislim da se to odnosilo
22 samo na vremenski rok određen za podnošenje dokumenata po pravilu 65ter, a nije
23 se odnosio na neka druga odlaganja. Ja sam to bar tako shvatio od gospodina
24 Bourgona.

25

26

27

28

29

30

1   Gospodine Ostojić, izvolite.

2   G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsjedniče. Da,
3 tako je. Potrebno je nam je dodatno vreme radi pripreme. Sud jeste odredio rok
4 31. mart i mi smo hteli da znamo kakav je stav Tužilaštva ako možemo da pomerimo
5 taj rok do 30. aprila. Mislim da smo o tome sklopili sporazum, barem nema
6 nikakvog prigovora i samo želimo da pitamo sud da li može taj nalog da se izmeni
7 da rok za spisak svedoka po pravilu 65ter bude 30. april.

8   Još jedan uslov da se ne ulaže prigovor je da su naše kolege iz
9 Tužilaštva tražili da dobiju koji će biti naši vojni veštaci do 31. marta i
10 pošto je Sud odredio taj rok, mi smo pristali na to.

11   Naravno, uz vaše odobrenje.

12   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Naravno. Hvala.

13   Čini mi se da vi pokušavate da se međusobno dogovorite i, ako je to
14 tako, mi onda želimo još nešto da kažemo - i ako je potrebno, to možemo da
15 navedemo u odgovarajućem redosledu. Ali mi vama to najavljujemo isto tako kao
16 što smo uradili pre početka suđenja, kao što smo to saopštili Tužilaštvu.

17   Mi ćemo od vas tražiti, od Odbrane, da podnese spisak mogućih
18 dogovorenih činjenica, presuđenih činjenica na osnovu kojih bi se mogao postići

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dogovor između Tužilaštva i Odbrane. To je nešto što bi možda moglo i da
2 opravda, donekle, pomeranje rokova za podnesak po pravilu 65ter.

3 Izvinjavam se, nekad od stupa ne vidim. Čini mi se kao da se pomera.

4 Gospodine McCloskey, izvolite. Ja Vam se izvinjavam.

5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, ja se slažem sa gospodinom
6 Ostojićem.

7 I samo da razjasnim: mi nemamo prigovor na pomeranje roka od 30 dana za
8 spisak svedoka i spisak dokaznih predmeta i mi želimo da se oni pridržavaju
9 vašeg naloga koji se odnosi na veštake i izveštaje, tako da sve te dobijemo
10 odjednom u isto vreme i u roku, ali što se tiče... Govorimo o vojnim veštacima.

11 Drugi veštaci mogu isto da se uključe u to produženje pomeranja roka do
12 30 dana. Mislim da oni imaju demografa i neke druge veštake i na to smo pristali
13 da im se odobri produžetak od 30 dana.

14 Isto tako, gospodin Ostojić i ja smo razgovarali o snimcima iz vazduha
15 koje su napravili Amerikanci i o tome smo se dogovorili i to je nešto što ne
16 moramo više da iznosimo pred vas iako gospodin Ostojić još uvek prigovara na te
17 slike. Ali to je u redu i mislim da više nema potrebe da se u to uključuje
18 Amerika.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, u redu.

20 Dakle, jedino zadovoljstvo koje još imamo za danas jeste ovo što će nam
21 najaviti gospodin Šarapa posle pauze. U redu. Hvala.

22 Molim vas da sada uvedemo svedoka.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Josse.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Mogu li ja samo da pomenem ovo? Tim
3 gospodina Gvera je jučer podneo jedan zahtev koji možda još nije dospeo u moj
4 sistem što bi moglo da utiče na ovo pitanje vremena, ne drastično - očigledno da
5 će Sudsko veće i Tužilaštvo morati to da pročitaju.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nisam to znao. Ako imate primerak, da
7 li biste mogli da nam date da to pročitamo?

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Postoji razlog zašto to nije u sistemu.
9 Postoji neki birokratski problem, ali biću zahvalan Sekretarijatu.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nisam znao da postoje birokratski
11 problemi u ovom Sudu. Mislim da je to prvi put da čujemo za tako nešto.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Bojim se da smo posebno skloni toj vrsti
13 problema.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Josse.

15 [Svjedok ulazi u sudnicu]

16 Izvolite gospodin Thayer.

17 G. THAYER: [simultani prevod] Mislim da...

18 P: Dobro jutro još jednom, pukovniče.

19 O: Dobro jutro, gospodine.

20 P: Pre pauze opisivali ste nam događaje od 9. jula i koliko je blizu
21 vaših položaja u Srebrenici bio jedan tenk. Možete li da nam opišete kakve ste
22 odluke doneli i šta je bio razlog za te odluke tog dana?

23 O: Časni Sude, možda jedna ispravka koju bih napravio. Vidim da ovde
24 piše "Josse". Ja sam Joseph.

25

26

27

28

29

30

1   A, to je druga osoba. U redu.

2   G. JOSSE: [simultani prevod] To sam ja, gospodine.

3   SVJEDOK: [simultani prevod] Ono što mislim da se desilo 9. /u engleskom
4 transkriptu: 9. jula/ je da je blizina tog tenka predstavljala takvu pretnju za
5 nas i toliko nas je plašila da smo smatrali da nije bezbedno da i dalje ostanemo
6 tamo. I kao što sam i rekao pre pauze, taj tenk kada ispaljuje, to je direktno
7 za razliku od artiljerije koja ima visoku putanju. Tako da definitivno možete
8 direktno da budete pogođeni. Mi smo se plašili da mi možemo da budemo meta i da
9 budemo pogođeni i smatrali smo da je najbolje da napustimo to mesto gde smo
10 bili, odnosno zgradu PTT-a i da odemo u mesto za koje smo mislili da će biti
11 nešto bezbednije, odnosno u Potočare, u bazu Holandskog bataljona.

12   Tako da smo imali sastanak. Tražili smo sastanak od zamenika
13 gradonačelnika kako bi nam on dao dozvolu, dopustio nam da odemo iz PTT zgrade.
14 A razlog za to, to može da izgleda čudno da smo tražili dozvolu, ali nas je
15 zastrašilo prisustvo naoružanih vojnika BiH ispred zgrade koji su se kretali tu
16 u okolini, a bilo je takođe i mnogo civila, veoma mnogo civila koji su bili oko
17 PTT zgrade kao i kompanije *Bravo*, velike firme...

18   PREVODILAC: *Bravo* čete, velike čete...

19   SVJEDOK: [simultani prevod] ...Holandskog bataljona koja je bila tamo.
20 Mi smo smatrali da je za nas odgovarajuće da kažemo tim ljudima da mi možemo
21 bezbedno da izađemo odatle i da idemo u bazu Holandskog bataljona.

22   P: Da li se sećate imena ove osobe? Ko je bio zamenik gradonačelnika?

23   O: Da. Mislim da se on zvao Osman Suljić ili tako nekako.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li da nam opišete sastanak koji ste imali sa njim?

2 O: Imali smo dva sastanka sa njim. Prvi je bio održan ranije kada smo
3 zahtevali da nam se dozvoli da odemo. On je rekao: "Ne, ne, ne možete da odete
4 iz Srebrenice", jer je smatrao da ako mi odemo, da će to biti kraj enklave, da
5 će Vojska Republike Srpske imati otvoren ulazak i da će moći da rade šta god
6 hoće, a da neće imati straha da ćemo mi da izvestimo nekoga o tome. Tako da su
7 smatrali da mi treba da ostanemo tamo i dalje dok se nešto ne desi kako bi se
8 situacija preokrenula.

9 A onda smo mi izvestili naš štab o tome i oni su nam rekli da nastavimo
10 diplomatski, da pokušavamo da ih ubedimo da nam dopuste da odemo. I to smo
11 uradili kasnije u toku dana. Razgovarali smo sa njim, zajedno sa njim i drugim
12 njegovim ljudima i ubeđivali smo ga i pokušavali da mu kažemo... Ako mi, iskreno
13 rečeno, i ostanemo tamo i neko nas pogodi, onda niko posle toga neće moći da
14 izveštava o tome šta se tamo dešava.

15 I on se, u stvari, ja bih želeo da vas obavestim da se on u stvari
16 rasplakao i rekao: "Hoćete da nas ostavite? Ostavićete nas same ovako i da Srbi
17 mogu da nam urade sve što hoće. Stvarno hoćete da odete negde gde je bezbedno, a
18 nas da ostavite ovde u nesigurnoj situaciji?" Mi smo mu i dalje rekli da ćemo
19 sasvim iskreno, i kad odemo u bazu Holandskog bataljona i dalje nastaviti da
20 izveštavamo na isti način i pokušati da obavestimo štab Ujedinjenih nacija o
21 svim stvarima koje se dešavaju u enklavi.

22 P: Ko je išao sa vama od Srebrenice do Potočara i možete li da nam
23 prepričate vaše putovanje do tamo?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja i David Tetteh i jedan prevodilac, odnosno Emir Suljagić - pošto
2 nam je zamenik gradonačelnika dao dozvolu da odemo - spakovali smo nekoliko
3 stvari koje smo mogli da uzmemo, stavili smo ih u džip i odvezli se. Ja sam
4 lično vozio taj džip sve do Potočara. Treba da vas obavestim da je bilo veoma
5 strašno. To je bilo jedno strašno putovanje, zastrašujuće. Nismo bili sigurni da
6 li ćemo preživeti to putovanje.

7 To je mala razdaljina, oko sedam kilometara ili tako, ali izgledalo je
8 kao da je hiljadu kilometara jer je, kad smo izlazili, granatiranje bilo u toku.
9 Granate su padale s obe strane puta blizu našeg vozila. Kako smo se kretali,
10 granate su nekad padale ispred nas, nekad iza nas, ali na svu sreću, padale su
11 na mekše tle. Tu su bili zasađeni pirinač i pšenica ili ne znam već šta, tako da
12 nisu nas zasipali geleri.

13 Tako da smo nekako uspjeli to da uradimo. Ja sam vozio brzinom od oko 90
14 kilometara kako bih uspeo da prođem kroz sve krivine i kako bih mogao da
15 zaustavim vozilo u slučaju da se desi nešto. Bilo je zaista veoma strašno sve do
16 Potočara.

17 P: A onaj drugi prevodilac za koga ste rekli da se zvao Hasan, da li
18 znate gde je on bio kada ste napustili Srebrenicu?

19 O: Hasan je bio tamo zajedno sa nama. On je bio tu negde. Tražio je
20 svoje ljude. I kad smo rekli da hoćemo da idemo u Potočare, on je kazao da on ne
21 može da ode odande dok ne pronađe svoje rođake. Rekao je da su oni svud
22 unaokolo, da ne zna gde su. Uplašio se da mogu da mogu da poginu ili već tako
23 nešto i rekao da ne može da ide s nama. I ostavili smo ga u Srebrenici.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Šta ste radili kad ste stigli u Potočare?

2 O: Čim smo stigli u bazu Holandskog bataljona, uzdahnuli smo s
3 olakšanjem i počeli smo da uspostavljamo vezu sa štabom. Morali smo da
4 uspostavimo opremu za komunikaciju i odmah smo izvestili štab da smo se sada
5 preselili u bazu Holandskog bataljona u Potočarima i da sada oni mogu da nam
6 prenose poruke bez ikakvih problema.

7 A onda kasnije pitali smo se kako možemo da saznamo kakva je situacija u
8 Srebrenici. Imali smo da donesemo odluku o tome kako da se bavimo našim poslom
9 vezano za Srebrenicu, što će reći za sam grad i također i okolno područje.

10 P: Do kakvih ste odluka došli, pukovniče?

11 O: U ovom trenutku zaista smo imali samo malo opcija na raspolaganju jer
12 smo znali da možda nećemo moći lično da se vratimo tamo i da bi voziti naš džip
13 do tamo bilo zaista veoma opasno. Tako da smo razgovarali i složili se da možemo
14 pošaljemo jednog od naših posmatrača, to jest onog koji je bio s nama, Emira
15 Suljagića, da bi onda on mogao da ode tamo da vidi kakva je situacija i da nam
16 on sasvim jasno kaže kakva je situacija. Mislili smo da bi za njega bilo
17 bezbednije nego za nas u tom trenutku jer je on bio neko ko je lokalni stanovnik
18 i možda niko ne bi znao ko je on, pa će on moći nama da prenese šta je video.

19 P: U redu gospodine. Samo vidim u transkriptu da piše: "Mi smo
20 razgovarali i sporazumeli se da pošaljemo jednog od naših posmatrača." Mislite
21 na Emira. On je bio prevodilac. Samo da budemo jasniji, prevodilac, zar ne?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, naravno. Ne znam šta... kad je reč o posmatraču, ali on nije bio
2 naš posmatrač. On je bio naš prevodilac.

3 P: U koje doba dana je on krenuo natrag u Srebrenicu i da li znate kako
4 je stigao tamo?

5 O: Mislim da je krenuo kasnije uveče pod plaštom pomrčine i išao je niz
6 reku koja je tekla iza baze Holandskog bataljona i tako krijući se sve do samog
7 grada Srebrenice.

8 P: Da li ste onda mogli da stupite u kontakt s njim i ako jeste, kako?

9 O: Dali smo mu jedan od naših toki-vokija tako da je on... kada stigne
10 tamo, da bi mogao da komunicira sa nama preko tog toki-vokija.

11 P: U redu, pukovniče. Želim da Vam pokažem nekoliko izveštaja koji su
12 poslati /u engleskom transkriptu: "9-tog"/. Jedan pre, a nekoliko, u stvari pre
13 vašeg povlačenja, a onda ćemo nastaviti dalje.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Možemo li, molim Vas, da vidimo broj 498
15 po pravilu 65ter?

16 P: Gospodine, da li prepoznajete ovaj dokument?

17 O: Da. To je redovni izveštaj. To je u stvari jedan ažurirani izveštaj
18 od štaba UNMO-a, Sektor severoistok za štab UNMO-a u Zagrebu. Ali ovde kažu da
19 je poslat našem timu. Oni su to tako stavili kako smo mi napisali.

20 P: Vidim da je ovdje jedna skraćunica "TA", a posle "UNMO Srebrenica".
21 Šta to označava?

22 O: /prevod engleskog transkripta: "To je Tango Alpha."/ To je za tim. To
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je šifrovano ime za tim "Srebrenica". Svaki tim imao je drugačiju šifru. Na
2 primjer, "Tango Sierra" je bio jedan od timova i tako dalje.

3 P: Ako pogledamo na dokument, ovde u drugom pasusu piše: "Jutro je
4 počelo krasno i svi smo mislili da će tako i ostati, ali se to promenilo oko
5 08.00h kad je u Srebrenici opet počelo granatiranje."

6 "Vojni posmatrači su također izbrojali još dodatnih 113 eksplozija u
7 Srebrenici i Potočarima."

8 Odakle je ta informacija poticala?

9 O: Ta informacija poticala je od nas. Mi smo bili ti koji su o tome
10 izvestili. Kao i sa onima u Srebrenici, čak i s Potočarima, mogli smo da čujemo
11 šta se dešava, to granatiranje i sve to. Emir je mogao da nam kaže iz
12 Srebrenice, ali mogli smo i sami da čujemo, možda ne konkretno mesto /kako je
13 prevedeno/. Oni su mogli da nam razjasne da je na to konkretno mesto pala neka
14 granata, ali i mi smo mogli sami da prebrojimo.

15 P: Dobro, a u vreme ovog izveštaja što je od 14.40h, da li ste još uvek
16 Vi bili u Srebrenici, gospodine?

17 O: To je 14.40h? Da, mislim da smo tada još uvijek bili u Srebrenici.
18 Mislim da smo otišli oko 18.00h ili tako... Da smo tada otišli iz Srebrenice u
19 Potočare. Tako da je ovo, znači, bio izveštaj od nas direktno.

20 P: Pogledat ćemo još neke dokumente da bismo to razjasnili. Ako dalje
21 pogledate taj pasus, gospodine, pominje se da 8. jula u 22.40h "posmatrači su
22 primetili mnogo lica koja ulaze u grad Srebrenica iz pravca švedskog naselja,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 iz sela Slapovići i okolnih sela. Neki traže smještaj kod rodbine dok se ostali
2 zadržavaju u krugu škole."

3 Da li ste Vi, gospodine, lično primetili ovaj dolazak ljudi?

4 O: Ne. Ovo je bilo 8., tako da smo mi lično videli taj dolazak. Kad smo
5 videli da ljudi dolaze od švedskog skloništa u selu; to je bilo selo izvan
6 Srebrenice gde su bile smještene izbeglice. To je bila švedska vlada, njihova
7 inicijativa da se izgrade neke kuće za njih i oni su počeli masovno da dolaze u
8 Srebrenicu jer su osećali da će tu biti bezbedniji.

9 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo drugu stranicu na engleskom, a
10 to će biti na trećoj stranici na B/H/S-u. Bit će potrebno da pogledamo šta piše
11 pri dnu verzije na engleskom, a na B/H/S-u je dobro ovo što se vidi.

12 P: Gospodine, ovo je dokument u kome je teško odrediti konkretne celine,
13 ali pogledajte negde na dve trećine stranice spominje se jedan od zvaničnika iz
14 Srebrenice koji traži da Holandski bataljon osigura lokalnu bolnicu.

15 Da li vidite gde to piše, gospodine. Možda će Vam biti lakše ako idete
16 od dna ka vrhu: "MSF je, međutim, odbio takvo obezbeđenje objasnivši da će bilo
17 kakvo vojno prisustvo u i oko bolnice dovesti do vojnog sukoba koji bi bio
18 prilično štetan za bolesnike."

19 O: Da, vidim gde je to pitanje.

20 P: Da li ste bili prisutni tokom tih razgovora?

21 O: Da.

22 P: I koji je bio ishod razgovora?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: MSF je smatrao da bi pripadnici Holandskog bataljona tamo učinili da
2 bi bolnica bila dobar cilj za napad VRS-a, tako da su smatrali da bi bilo bolje
3 da stvari ostanu onakve kakve jesu, a obično kod bolnica ne bi trebalo da bude
4 vojnika.

5 A, s obzirom na Ženevske konvencije, tamo su bili vojnici samo oni koji
6 su ranjeni ili povređeni, tako da niko ne bi smeo da gađa bolnicu. I treba da se
7 nastavi da tamo nema vojnika jer bi inače u protivnom to bila dobra meta za
8 suprotnu stranu.

9 P: Od tog perioda 6. jula pa sve do trenutka kada ste se povukli u
10 Potočare, da li ste ikada odlazili u bolnicu i ako jeste, iz kog razloga?

11 O: Ulazio sam u bolnicu. Ulazio sam i ovom prilikom premda to nije bio
12 prvi put da sam ulazio jer mi je bilo rečeno da su tamo odvedeni povređeni
13 ljudi. I sećam se da je jedan čovek preminuo; ne sećam se baš najbolje. I otišao
14 sam da vidim šta se tamo dešava.

15 P: Da li se sećate da ste lično nekog prevezli ili doveli u bolnicu,
16 gospodine?

17 O: Da, više osoba. Mislim da sam par puta išao do bolnice. Tako je bilo,
18 takoreći, svakog dana ali tog konkretnog dana sećam se da sam odveo ranjene u
19 bolnicu.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Na osnovu onoga što ste videli u bolnici, da li ste mogli da
2 zaključite da je bolnica korišćena u vojne svrhe?

3 O: Časni Sude, mislim da bolnica nije bila korišćena u vojne svrhe ili
4 kao vojno skladište. Ja sam se prošetao bolnicom da vidim u kakvom su stanju
5 ranjeni i nigde nije bilo dokaza niti bilo što što bi ukazalo da su tu vojnici
6 ili oružje, niti da je tu bilo šta odloženo što se koristi u vojne svrhe. Sećam
7 se da nisam ništa takvo video.

8 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Da pogledamo još jedan izveštaj iz
9 tog perioda, odnosno tog dana. To je sa spiska 65ter, 499.

10 P: Da li možete da prepoznate o kakvom se dokumentu radi, gospodine?

11 O: Ovo su ažurirane informacije o stanju stvari koja potiče iz štaba
12 UNMO-a, Sektor severoistok. Upućen je štabu UNMO-a, Komanda BH, kao i Zagrebu. I
13 datum je 9., oko 5 sati popodne.

14 P: U izveštaju piše da između 14.00h i 15.16h vaš tim je konstatovao 78
15 eksplozija u gradu Srebrenici, a više od 70% eksplozija bile su u centru grada.
16 Rekli ste da ste prethodnih dana čuli stotine detonacija i da ste ih brojali. Da
17 li je nešto u pogledu ovog granatiranja bilo drugačije?

18 O: Časni Sude, jedino što je ovde bilo neobično, bila je koncentracija
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vatre na jednoj konkretnoj koti, a to je bio *Charlie Papa* 6385. Zbog toga smo
2 bili veoma uplašeni. I budući da je vatra bila usredsređena na jedno područje,
3 mora da je postojao razlog za to. Mora da su želeli nekoga da oteraju odatle. I
4 to je bio jedini razlog zašto smo mislili da se ovo razlikuje od prethodnih
5 slučajeva jer je ranije vatra otvorena sa različitih položaja i iz raznog oruđa
6 i pogađala je razna područja.

7 P: Da li se sećate gde se otprilike nalazila ta kota?

8 O: Pa, ne sećam se da li je to bilo kod pijace ili blizu bolnice. Nisam
9 baš siguran.

10 P: U redu. Dalje također piše: "Također su obavestili da su čuli
11 pucnjavu iz pešadijskog naoružanja blizu njihovog mesta."

12 Da li je ta pucnjava bila dolazećeg... Da li su otvarali vatru ili
13 govorite o vatri koja je tu dolazila?

14 O: To su sa strane VRS-a pucali iz lakog naoružanja. Nisu pucali sa
15 strane Armije BiH. Možda bi bilo dobro da znate kako se identifikuje da li vatra
16 dolazi ili se otvara sa nekog mesta.

17 Vrlo je lako utvrditi odakle vatra potiče jer čujete zvuk. Taj zvuk kada
18 se opali, hitac nije isti kao i zvuk kada projektil pogodi neko područje. Stoga
19 je lako identifikovati takvu vatru, a takođe, ukoliko čujete samo fijuk
20 projektila, onda svakako možete odrediti kuda projektil ide.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Tako da ako... kuda projektil ide, onda svakako možete utvrditi odakle
2 je ispaljen. Tako da se svakako radilo o tome da je vatra otvarana.

3 P: Budući da se radilo o tome da je otvarana vatra, od kojeg je to
4 značaja za Vas?

5 O: Pa, to je značajno. Obično nakon što omekšate metu tako što ste je
6 gađali iz artiljerijskog oruđa, pa bilo to možda iz tenkova ili iz vazduha,
7 nakon toga se obično i čisti to područje. I onda nakon toga možete zaključiti da
8 vojska tu hoće da dođe jer je prvo omekšala metu. U ovom slučaju radilo se o
9 artiljerijskoj vatri i vatri otvaranoj iz tenkova.

10 A vatra iz lakog naoružanja ukazuje na to da su želeli da čiste
11 područje. I nakon što se osvoji neko područje, moraju se iskopati odbrambeni
12 položaji kako bi mogli da ga brane u slučaju da dođe do protivnapada.

13 P: I na koji način je to doprinelo vašoj odluci da se povučete iz
14 Srebrenice?

15 O: S obzirom na domet lakog naoružanja, ne radi se o artiljeriji gde se
16 radi o dometu od dva i po kilometra ili nešto slično. Kad je reč o lakom
17 naoružanju, najveći domet, čak i za poluautomatsku pušku, je nekih 600 metara. A

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 druge puške mogu dobaciti možda do 900 metara ili čak kilometar. A jedan
2 kilometar, to je veoma blizu. I kada je neko tako blizu, može vas uplašiti, a
3 kada neko iz lakog naoružanja može da dobaci do vas i da vas pogodi, onda
4 svakako može i da vas ubije.

5 P: Upravo ste spomenuli da Vi niste bili naoružani. Kao vojni posmatrač,
6 da vas pitam sledeće: Da li su posmatrači bili naoružani?

7 O: Vojni posmatrači Ujedinjenih nacija bilo gde u svetu nikada nisu
8 naoružani. Jedino što imaju je olovka i beležnica. Naravno da imaju pancir
9 prsluk kako bi se zaštitili, ali jedino oružje koje imaju su olovka i beležnica.

10 P: Pogledajmo sada 10. juli; kakva je bila situacija. Gde ste prenoćili
11 9., gde ste fizički prenoćili 9.?

12 O: Proveli smo tu noć u bazi Holandskog bataljona. Obezbedili smo jedan
13 kontejner i preneli smo neke stvari, a tu smo prenoćili.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo 65ter, broj 502.

15 P: Da li prepoznajete ovaj dokument, i ako da, šta je to?

16 O: Ovo je izveštaj UNMO-a upućen štabu u Zagrebu, Sektoru severoistok,
17 zatim i Komandi BH i Zagrebu. Ovo je ažurirana verzija situacionog izveštaja iz
18 Srebrenice.

19 P: Ovo je bilo 10. jula. Pogledajmo šta piše pod 3, kako bismo uštedeli
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 na vremenu. Piše: "Izveštaj putem telefona, izveštaj od tima da se granatira
2 područje Srebrenice."

3   Budući da ste bili u Potočarima, kako to da ova informacija potiče iz
4 Srebrenice?

5   O: Časni Sude, granatiranje se moglo čuti sa više mesta, naročito
6 ukoliko se nalazite duž tog glavnog puta koji ide od Bratunca ka Srebrenici. I
7 mogli smo čuti pucnjavu, granate.

8   A i naš prevodilac, gospodin Emir, je bio tamo i mogao je da razgovara s
9 nama i kaže nam gde se granatira. Ali, u svakom slučaju, mi smo iz Potočara
10 mogli da čujemo i zbrojimo broj granata.

11   P: Da se sada usredsredimo na 10. juli, gospodine. Da li se sećate nekih
12 drugih informacija koje Vam je dostavio Emir iz Srebrenice tog dana?

13   O: Kad je reč o granatiranju, mogao nam je reći gde su pale granate, a i
14 mogao nam je reći da li je bilo povređenih, kao i mrtvih. Govorio je o stanju
15 stvari u Srebrenici. Mogao nam je reći kakvo je stanje stvari u Srebrenici.

16   G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo 501 sa spiska 65ter.

17   P: Kako bismo ubrzali, datum je 10. jul u 10.25h. Vidimo da je
18 prosleđeno nakon što su to primili od vas. Upućeno je komandi UNMO-a u Zagrebu i
19 UNPROFOR-u, štabu UNPROFOR-a u Sarajevu preko Tuzle, zar ne?

20   O: Da, to je tačno.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pogledajmo šta piše u 12.30h. Spominje se da ste čuli preko 100
2 detonacija, a onda u 9.30h oko osam raketa je ispaljeno u pravcu Srebrenice.
3 Molim da kažete sudijama kako su ova dva izveštaja potvrđena.

4 O: Kad je reč o sto detonacija, do toga smo sami došli, naravno. A kad
5 je reč o raketama, one su /kako je prevedeno/... Izveštaj o tome potiče od
6 Holandskog bataljona, pa smo i mi isto izvestili.

7 P: Kad je reč o sto detonacija koje kažete da ste sami izbrojali, kakvu
8 ste potvrdu iz Srebrenice dobili o tim detonacijama?

9 O: Potvrda iz Srebrenice dolazila je od našeg kontakta Emira, a i samo
10 smo to mogli izbrojati. A on nam je potvrdio da se radilo o pogocima Srebrenice.

11 P: Vi ste par puta spominjali izraz "žuti karton". Šta je to?

12 O: To je identifikacija koja je davana prevodiocima i mi smo o njima
13 govorili kao o "žutim kartonima". I kada smo mi rekli "žuti karton", mi bismo
14 znali da govorimo o prevodiocima, al' ako nas neko prisluškuje ne bi mogli
15 shvatiti o čemu se radi.

16 P: Spominje se da je usled tenka Vojske Republike Srpske teško povratiti
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 neke oklopne transportere UNPROFOR-a. Šta ste o tome saznali ako ste išta
2 saznali?

3 O: U enklavi je bilo više posmatračnica na kojima su bili Holanđani.
4 Mislim da je bilo deset ili više posmatračnica i to su posmatračnice koje su
5 bile izvan uobičajenog područja. I ljudi koji su tamo bili imali su mogućnost da
6 brzo reaguju i zato su se tamo nalazila oklopna vozila.

7 Kad je reč o ovom konkretnom slučaju, primećen je bio jedan tenk Vojske
8 Republike Srpske i vojni posmatrači koji su tamo bili želeli su da se povuku,
9 ali nisu mogli jer su se plašili zbog tog tenka. I za njih je to, zapravo, bilo
10 zastrašujuće tako da nisu mogli da krenu jer su se plašili da će ih gađati. Puno
11 su se ljudi plašili jer su ih mogli videti i nisu znali kako treba postupiti.

12 P: A sećate li se da li ste primili neke informacije o tim oklopnim
13 transporterima ili bilo kom drugom vozilu na koje je taj tenk možda pucao?

14 O: Ne, ne mogu toga da se setim.

15 P: To je sasvim u redu, gospodine. Ukoliko sada pogledamo sledeći ovaj
16 izveštaj o situaciji koji je ažuriran na 12.55h, tu kaže da su "dve veće
17 granate, verovatno artiljerijske granate od 155 mm, direktno pogodile krug
18 bolnice u 11.00h. Svi prozori su slomljeni, a geleri su zasuli zidove i bolničke
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   sobe. "

2   Da li se sećate ko je izvestio o tome?

3   O: To je Emir. Emir je izvestio o tome i to nam je on javio odande.

4   P: Vi ste rekli da je Emir bio prevodilac. Da li Vam je poznato, na
5 osnovu Vašeg rada sa njim, na osnovu koje pozicije je on mogao da proceni da su
6 ovo granate od 155 mm? Vi ste naveli da je to verovatno bilo u izveštaju, ali
7 zašto je uopšte pomenuto da su to artiljerijske granate od 155 mm?

8   O: Iskustvo koje su prevodioci na tom mestu imali bilo je veoma veliko
9 pošto su bili tamo tri godine ili tako nekako, i pošto su radili sa različitim
10 posmatračima i pošto su bili odgovorni, odnosno bili su u mogućnosti da nam
11 pomognu da analiziramo kraterne kad smo bili tamo - nama i drugim posmatračima.
12 Onda su oni u stvari bili iskusniji i od nekih posmatrača koji su tamo
13 odnedavno, pa čak i od nekih iskusnijih kad je reč o tom radu, analize nekih
14 stvari na terenu.

15   Oni su bili tamo sve vreme. Mogli su da razlikuju neke tehničke stvari.
16 Mogli su čak da kažu kakva je granata u pitanju; da li je to granata iz
17 minobacača ili artiljerijska granata. Dakle iskustvo koje su imali i način na
18 koji smo radili bili su takvi da smo mi znali da oni mogu da nam kažu kakva je
19 konkretna situacija i šta je istina.

20   P: U redu. Nastavimo.

21   G. THAYER: [simultani prevod] Molim Vas, možemo li da vidimo dokument
22 503 u skladu s pravilom 65ter?

23   P: Gospodine, ovo je kompletan izveštaj o situaciji, datum 10. juli,

24

25

26

27

28

29

30

1 vreme 13.46h. Tu piše da je grad Srebrenica još uvek izložen jakom granatiranju.
2 Piše u izveštaju: "Dosad smo zabeležili 49 granata u periodu od 12.50h do 13.53h
3 i 9 raketa ispaljene su na grad."

4 Kad je reč o granatiranju, opet, od koga je ta informacija potekla?

5 O: Kad je reč o granatiranju, kao što sam ranije i rekao, mi smo mogli
6 da izbrojimo eksplozije, mogli smo da izbrojimo broj granata koje su pale bilo
7 gde između Potočara i Srebrenice. Iz Potočara smo mogli da ih prebrojimo, da
8 prebrojimo broj granata. A također sada i naš "žuti karton" koji je bio tamo
9 mogao je da nam to potvrdi, da kaže da je to zaista tako, tako da smo lako mogli
10 da kažemo kad je reč o granatama.

11 A kad je reč o raketama, kao što sam rekao, većina raketa poticala je sa
12 jednog brda negde blizu Bratunca, negde zapadno od Bratunca. Mi smo čak mogli da
13 vidimo kako preleću Potočare, tako da je bilo vrlo lako prebrojati ih.

14 P: Kad kažete "mi", samo da razjasnim, mislite na sebe lično, zar ne?

15 O: Mislim "mi", vojni promatrači, odnosno ja, David Tetteh, a sada, ovog
16 puta i De Haan. Andre De Haan je bio sa nama. On se nije potpuno oporavio, ali
17 bio je s nama. Znači, kada kažem "mi", mislim mi, vojni posmatrači.

18 P: Samo da bude jasno, gospodine: da li ste Vi lično sećate da ste ikada
19 videli kako rakete preleću Potočare iz tog pravca koji ste nam upravo opisali
20 prema Srebrenici?

21 O: Ne samo jednom, već više puta da mogu lično da se setim.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Kad kažete "ne jednom", šta pod tim podrazumevate?

2 O: Rakeete nisu samo jednom preletele Potočare, već nekoliko puta.

3 P: U redu.

4 G. THAYER: [simultani prevod] Možemo li sada, molim, da vidimo dokument
5 505 po pravili 65ter u elektronskom sistemu sudnice? I ako možemo da pređemo na
6 stranu 3 u engleskoj verziji, a stranu 6 u verziji na B/H/S-u, molim. I ako
7 možemo da se usredsredimo na 16.45 sati 10.?

8 P: Gospodine, ovde se pominje da vas je "žuti karton" izvestio o raznim
9 informacijama. Pri dnu, pod brojem 4 kaže se da "poslednje informacije ukazuju
10 da vojska bosanskih Srba pali" sledeća sela i navodi se jedno selo.

11 Bojim se da se kopija koju smo uspeli da pribavimo ovde završava. Ali
12 kad je reč o ovom izveštaju, da li se sećate od koga je poticala ta informacija,
13 gospodine?

14 O: Ova informacija potekla je od ljudi koji su dolazili u Srebrenicu, pa
15 sve dole do Potočara. To su bile informacije koje su oni doneli, naročito oni
16 koji su stizali u Srebrenicu. Naš "žuti karton" mogao je da nas izvesti da oni
17 to kažu i da je takva situacija na terenu. Tako da smo mi izveštavali o tome
18 onako kako su nam oni javili.

19 P: U redu, gospodine. Upravo sam primetio ako pogledate ovu stranu, tu
20 je i niz ažuriranih informacija. Svi imaju datum 10. juli u različita doba dana.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Ako možemo da pogledamo vrh strane. Molim
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vas, samo bih želeo da jednu stvar razjasnimo.

2 P: Tu se pominje, u gornjem desnom uglu "Aneks A sa datumom 9. juli". Da
3 li bi se moglo reći da je to štamparska greška s obzirom na to da su svi ovi
4 drugi ažurirani izveštaji datirani 10. jula?

5 O: Da, to je štamparska greška. To je uvek tako. Mi smo samo unosili ove
6 ažurirane izveštaje. Ponekad smo zaboravili da unosimo datum.

7 P: U redu. Završili smo s ovim dokumentom. To nas dovodi sada do 11.
8 jula. Da li se sećate da ste prisustvovali jednom sastanku, pukovniče, vrlo rano
9 ujutro, u ranim jutarnjim satima 11. jula? I ako je tako, možete li da saopštite
10 sudskom veću ko je bio tamo i o čemu se razgovaralo?

11 O: Da. Sazvan je jedan sastanak vrlo rano ujutru. To je bio pukovnik
12 Karremans, ako se ne varam, i on je bio vojno-komandujući Holandskog bataljona i
13 BiH. Koliko se ja sećam, mislim da je suština sastanka bila da se neke poruke
14 prenesu u BiH i da čujemo od njih šta ima da nam kažu.

15 P: Da li se sećate nečeg konkretnog o čemu se razgovaralo ili nekih
16 informacija koje su date ili koje ste primili konkretno u toku ovog sastanka?

17 O: U toku ovog sastanka pokrenuto je pitanje... u stvari dva pitanja,
18 rekao bih. Jedno pitanje odnosilo se na VRS. Mislim da su bila izdata dva
19 ultimatum. Mislim da je VRS preneo poruku da bi želeo da Muslimani napuste
20 enklavu i da će im biti obezbeđen bezbedan prolaz da odu odatle. Ja mislim da je
21 takođe drugo pitanje bilo pitanje vazdušnih udara. Ne mogu dobro da se setim,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ali mislim da su to bile glavne teme.

2 A, rekao bih i da se takođe o nečemu govorilo i sa muslimanske strane,
3 jer bio je jedan holandski vojnik koji je pogođen iz vatrenog oružja, a posle je
4 poginuo /prijevod engleskog transkripta: "umro"/ na putu za bolnicu i mislim da
5 smo i o tom pitanju takođe raspravljali.

6 P: Upravo ste spomenuli da je VRS preneo poruku da bi želeo da Muslimani
7 napuste enklavu. Da li se sećate da ste Vi primili taj ultimatum lično ili čuli
8 za taj ultimatum pre ovog sastanka?

9 O: Ja sam lično čuo tu poruku ranije preko, rekao bih, majora Nikolića,
10 ili Petra, ili možda obojice. Ali, u svakom slučaju dobio sam tu informaciju od
11 njih. U stvari, bilo je ili nekih naređenja - ne znam da li ih možemo nazvati
12 naređenjima, ili samo zahtevima gde se zahtevalo... u stvari VRS je zahtevao da
13 Muslimani napuste odmah enklavu ili da će inače biti silom isterani odatle. A da
14 treba da odu negde gde će biti bezbedni.

15 P: A da li se mislilo - kad se kaže "Muslimani" - na civile i vojsku
16 zajedno, ili samo na jedne, ili samo na druge? Ako možete da se setite?

17 O: Kada su se pominjali Muslimani, mislilo se na sve Muslimane, bilo da
18 su bili naoružani ili nisu, civili, svi oni zajedno. To su oni pod tim
19 podrazumevali. Nisu želeli da oni budu tamo i smatrali su da oni treba odmah da
20 napuste enklavu.

21 P: Pomenuli ste da se razgovaralo i o vazдушnim udarima. O čemu je tu
22 bilo reči?

23 O: Pošto smo obavestili štab Ujedinjenih nacija kao i o tome gde su
24 smeštena određena oružja, takođe smo tražili vazdušne udare, a to je takođe
25 raznije postavljeno sa muslimanske strane koji su pitali zašto Ujedinjene nacije
26 ništa ne rade kad je reč o ovoj situaciji.

27

28

29

30

1 Tako da smo mi tražili vazdušne udare i rečeno nam je da će biti i
2 vazdušnih udara, da će doći do njih u tom području.

3 P: Ali do vazdušnih udara nije odmah došlo. Da li se tako može reći,
4 gospodine?

5 O: Pa, iznenađujuće je i na našu veliku frustraciju kao posmatrača, kao
6 i Holandskog bataljona, tog jutra nije bilo vazdušnih udara i mi smo se plašili
7 da možda oni uopšte nisu uspjeli da ih obave ili već tako nešto.

8 P: Pa, šta ste onda uradili? Ako ste išta uradili tog jutra kada ste
9 videli da nema vazdušnih udara.

10 O: Pa, prvo kad očekujete vazdušne udare, očekujete i da će druga strana
11 možda da uzvрати zato što ima vazdušnih udara. Tako da smo očekivali da će oni
12 možda nešto da urade i veći deo jutra proveli smo ili u bunkeru ili negde u
13 blizini. Tako da ako se bilo što desi, da možemo tamo da odemo. Ali mislim da je
14 to sve.

15 P: A kada ste bili van bunkera, gospodine, da li ste nešto onda videli
16 izvan baze?

17 O: Mislim da izvan baze... Ono što mogu da se setim da sam video, video
18 sam neke izbeglice da su dolazile. Oni su počeli da dolaze iz Srebrenice. Sada
19 su počeli da pristižu. Dolazile su izbeglice u taj kamp.

20 P: Mislim da nije sporno da je vazdušna podrška u stvari obezbeđena to
21 popodne. Da li se sećate da se to i nastavilo?

22 O: Pa, neposredna vazdušna podrška - ukoliko se može tako nazvati, jer
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nije zaista bila to; to je samo bio vazdušni udar - da, došlo je do toga, ali
2 kasno, kasno popodne i nije bilo efikasno. Barem koliko ja mogu da kažem, nije
3 bilo efikasno. Kad kažem efikasno, mislim da smo mi njima poslali izveštaj o
4 raznim lokacijama naoružanja, raketnog bacača i drugih vojnih sredstava. Ali
5 iznenađujuće je, a ja mislim da su oni uspjeli da pogode samo jedan tenk ili
6 jedan top ili tako nešto, a za to su upotrebili šest aviona. I sa naše tačke
7 gledišta to je bilo neefikasno jer to nije zaustavilo napad na enklavu.

8 P: Pomenuli ste da ste izvestili o raznim položajima gde su bila
9 određena vojna sredstva. Ko je u stvari prikupio te informacije i preneo ih, i
10 šta su bile te informacije? O čemu Vi to tačno govorite pukovniče?

11 O: Mi smo kao vojni posmatrači morali... mi smo znali ili smo mogli da
12 pribavimo informacije o tome koji su to položaji. Jer kada su oni pucali, čim
13 opalite, vi u stvari otkrivajte svoj položaj. Mi bismo mogli vrlo lako to da
14 utvrdimo. Pogledali bismo mapu i onda bismo utvrdili koordinate i to bismo
15 poslali.

16 Ali, i tu je bilo nekih Britanaca - mislim da su ih zvali JSO /u
17 engleskom transkriptu: "JCU"/ ili tako nešto, neka zajednička komanda ili tako.
18 Ali, oni su bili sposobni da svuda prodru bez straha, neustrašivo. Mogli su
19 svuda da dođu i sve su znali. Kad kažem sve, znali su koje je to naoružanje. Oni
20 su koristili Land Rover, ali imali su i opremu za veze, mogli su to da uspostave
21 vrlo brzo i bili su vrlo precizni. I u svim vazdušnim udarima oni su bili ti
22 koji su navodili letelice na mete. Kad je reč o bilo kojim vazdušnim udarima

23
24
25
26
27
28
29
30

1 bilo gde, oni su navodili vazdušne udare na konkretnu metu.

2 P: Da li ste znali, gospodine, da je postojao neki poseban razlog zašto
3 je neposredna vazдушna podrška prestala tog dana, 11.?

4 O: Ne, nismo znali. Ja nisam znao zašto su prestali sa vazдушnim
5 udarima. Teško je navesti razloge, jer barem mi smo očekivali da će nastaviti
6 sve dok ne pogode sve mete, ali možda, s druge strane, ako se pogleda iz drugog
7 ugla, možda su oni smatrali da će možda na kraju da pogode izbeglice. Ali,
8 definitivno je trebalo da nastave sa vazдушnim udarima. Barem sam ja tako
9 mislio.

10 P: A posle vazдушnih udara, gospodine, da li ste tada primetili da je
11 bilo nekog granatiranja?

12 O: Granatiranje je nastavljeno donekle. Došlo je do malog zatišja. Možda
13 su mislili da će vazdušni udari da se nastave, tako da su izvesno vreme čekali,
14 a posle toga granatiranje je nastavljeno. Znače, ono što su oni radili, prosto
15 su radili ono što su nam ranije i rekli. Rekli su da ako zaista bude vazдушnih
16 udara, da će oni onda da bombarduju sve redom.

17 P: Kada je VRS zauzela taj stav?

18 O: To se desilo tokom sastanka koji je sazvala VRS i rečeno nam je da UN
19 ne bi trebalo da obavlja vazdušne napade jer u protivnom će se postarati da

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zbrišu celokupnu enklavu.

2 P: Da li se sećate da li ste Vi bili prisutni na tom sastanku?

3 O: Ja sam bio tamo. Mislim da sam bio na tom sastanku.

4 P: Da li se sećate ko je bio prisutan? Kažete da mislite da ste tamo
5 bili. Da li se tačno sećate ko je bio prisutan na tom sastanku i gde je on
6 održan?

7 P: Sastanak je bio u Bratuncu. Bili su ljudi koji su obično bili
8 prisutni na tim sastancima: major Nikolić, pukovnik Vuković. Ne sećam se drugih
9 viših starešina koji su bili tamo. Svakako su bili Nikolić i Vuković. Ne znam da
10 li je i Andrik /u engleskom transkriptu: "Andre"/ bio prisutan.

11 P: U redu.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo 510 sa spiska 65ter. Pogledajmo
13 prvu stranicu najpre. Datum je 11. juli, dnevni situacioni izveštaj koji se
14 odnosi na period od jedan minut nakon ponoći, 11-tog do 20 časova uveče.

15 G. THAYER: [simultani prevod] Znači, molim da pogledamo treću stranicu
16 na B/H/S-u.

17 P: Pogledajmo pri vrhu, to je drugi pasus gde piše: "A onda je vojska
18 bosanskih Srba imala još jedan ultimatum. Holandski bataljon i nevladine
19 organizacije treba da napuste enklavu, predaju oružje, a stanovništvo će imati
20 48 stati da napusti enklavu. Takođe su slobodni da idu."

21 Pukovniče, da li je to ultimatum o kome ste govorili ranije ili neki
22 drugi? Rekli ste da je bilo reči o par ultimatumima, pa me interesuje - ovo što

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sam sada pročitao je baš taj ultimatum o kome ste maločas govorili?

2 O: Bilo je reči o ovim ultimatumima sve vreme, naročito kad je reč o
3 odlasku iz enklave. Bilo da je vojska bosanskih Srba imala susrete sa nama ili
4 da su nam to preko veze dostavljali, preko radio veze, ovi ultimatumu su bili
5 isti. A to je da ljudi treba da odu. Ovaj je bio kasniji. Mislim da ovo nije
6 onaj o kome sam ja maločas govorio. Ali, svaki put kada su se sastajali sa nama,
7 oni su nam iznosili ove ultimatumu.

8 P: U redu.

9 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo četvrtu stranicu na engleskom i
10 na B/H/S-u. Preskočiću nekoliko stvari kako bismo uštedeli na vremenu.

11 P: Pogledajmo sada upis za 16.00h. Da li to vidite, gospodine?

12 O: Da.

13 P: Spominje se da ima toliko izbeglica koje je nemoguće prebrojati. Pri
14 dnu kaže: "Najnoviji ultimatum vojske bosanskih Srba je da ukoliko se nastave
15 vazdušni napadi sve što je unutar enklave će biti bombardovano uključujući i
16 UNPROFOR i druge UN organizacije." Da sada malo testiram Vaše sećanje, gospodine
17 pukovniče. Da li je ovo ultimatum o kome ste govorili, koji ste čuli u Bratuncu,
18 ili je pak bio i neki drugi ultimatum o kome se ovde u ovom dokumentu govori?

19 O: Kao što ovde piše, ovo je najnoviji ultimatum što znači da je bilo
20 više ultimatumu koje je izdala vojska bosanskih Srba. A ovo se desilo nakon što

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 su otpočeti vazdušni napadi.

2 Piše: "Ako se vazdušni napadi nastave..." i tako dalje. Oni su bili,
3 zapravo, sve odvažniji i odvažniji i zapravo su govorili Ujedinjenim nacijama
4 "Vi ništa ne možete da učinite", pa "Ili se spakujte i idite za Muslimanima ili
5 ćemo vas zbrisati, sve vas zajedno."

6 Tako da su jasno govorili da ne žele da iko tamo bude ukoliko se nastave
7 vazdušni napadi.

8 P: Mislim da je jedan od razloga zašto sada ispitujem Vaše sećanje,
9 gospodine pukovniče, to što ste Vi spomenuli da ste čuli sličan ultimatum u
10 Bratuncu u jednom trenutku, a čini se da su tamo bili prisutni i Vuković i još
11 neko. Da li se sećate 11-tog, da li ste bili u mogućnosti da odete iz Potočara
12 za Bratunac?

13 O: Mislim da jesam, 11-tog da.

14 P: Preskočiću još par pitanja.

15 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo sada šta piše za 19.10h. To je
16 na petoj stranici na B/H/S-u.

17 P: Pod 3 piše: "Od 18.44h do 19 sati vojska bosanskih Srba je ispalila
18 22 projektila/granata iz Dugog Polja prema Budaku i Gradcu."

19 Tokom tih 16 minuta, gospodine, da li se sećate ko je prebrojao te
20 projektele?

21 O: Mi smo izbrojali te rakete.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Na koji način su se ti projektili odrazili, odnosno da li su pogodili
2 i uticali na neki način na civile koji su tamo bili okupljeni u bazi?

3 O: Zvuk ispaljenog projektila, naročito kad je reč o raketama, taj zvuk
4 veoma plaši svakoga, naročito kada ste okupljeni u nekom mestu.

5 Osećaj da ste tu, da je Vaša sestra, brat, otac, majka... svi Vaši
6 rođaci su tu i da možete biti pogođeni i ubijeni u bilo kom trenutku... Zaista
7 krv vam se leđi u venama. Imate utisak da se sve može desiti. I toliko su bili
8 uspaničeni da se to moglo videti. Mi smo odlazili da vidimo šta se dešava i
9 mogli smo jasno videti. To je svima pisalo na licu.

10 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, pola jedan je.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Upravo to sam hteo da Vam kažem.

12 Imaćemo pauzu od 25 minuta.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite molim.

14 ... Početak pauze u 12.30h

15 ... Sjednica nastavljena u 13.03h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite molim.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Šarapa, možete li nam sad
18 dati informacije koje ste obećali?

19 G. SARAPA: Časni Sude, s obzirom na neke okolnosti i važnost svedoka,
20 zajednički stav Obrane gospodina...

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Oprostite, ali ne razumijem Vaš jezik.
22 U ovih šest godina ga nisam uspio naučiti.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. SARAPA: Da li čujete prevod?

2 SUDIJA AGIUS: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

3 G. SARAPA: Hvala.

4 Časni Sude, zajednički stav Odbrane gospodina Pandurevića je, s obzirom

5 na okolnosti i na vreme kad smo dobili podnesak i na činjenicu da je svjedok

6 predviđen, ukol'ko bude svjedočio, da to bude nakon ovoga zimskog prekida - ako

7 bi mogli dobiti vremena do sutra radi dodatnih konzultacija i da mu u toku

8 sutrašnjeg dana saopštimo definitivni stav... Jer bi molili ukoliko možemo

9 dobiti taj... to dodatno vrijeme.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobit ćete ga.

11 G. SARAPA: Hvala.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Razne odluke koje smo donijeli ćemo

13 pred kraj radnog dana danas, što znači da Vas molim da nam ostavite nešto malo

14 vremena prije nego što dovršite svoje glavno ispitivanje.

15 Ako ne završite, nastavit ćemo sutra.

16 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Da li vam je potrebno pet ili

17 deset minuta?

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pet.

19 G. THAYER: [simultani prevod]

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dobar dan ponovo, pukovniče.

2 O: Dobar dan.

3 P: Govorili smo o panici koju ste primetili do koje je došlo zbog
4 preleta raketa. Htio sam Vam pokazati jedan drugi izvještaj sa popisa 65ter,
5 broj 511.

6 Htio bih samo reći da je prva informacija od 19. 10. ustvari nastavak
7 rada dokumenta broja 510 i zato bih se htio sada usredotočiti na drugi dio
8 informacije od 21.35.h. Vidite li to?

9 O: Da.

10 P: Tu se pominje još 45 granata koje su preletile preko baze *DutchBata* u
11 vremenu od 18.45 do 20.51 što je uzrokovalo veliku paniku među izbjeglicama, ali
12 isto tako stoji da namjerno promašuju zgrade.

13 Što je bila osnova vašeg takvog zaključka da ste rekli da VRS namjerno
14 promašuje zgrade?

15 O: Dobili smo informaciju da te granate dolaze sa mjesta u blizini Žutog
16 Mosta negdje kod Bratunca i to da su dolazili iz jednog tenka ili dva. Tenkove
17 je direktno lako pogoditi ako želite i na takvom terenu. To je teren koji je
18 pogodan za tenk zato što je relativno ravan.

19 I bili su na cesti. Dakle, mogli su lako pogoditi da su htjeli.
20 Razmišljali smo u tom trenutku da pucaju preko glava, a ne u ljude, namjerno.
21 Razlog bi mogao biti taj da sada cijela međunarodna zajednica zna da se svi
22 nalaze u jednom području i da bi bilo samoubojstvo s njihove strane da pogode

23

24

25

26

27

28

29

30

1 direktno mjesto gdje se ti ljudi nalaze jer bi tako privukli međunarodnu pažnju.

2 To je bilo naše razmišljanje.

3 P: Pomenuli ste ta dva tenka. Što se tiče raketa koje su preletale bazu,
4 da li ste mogli vidjeti otkud su te rakete dolazile i ako jeste, otkud?

5 O: Mogli smo vidjeti i znali smo gdje je raketni lanser. Čak i na kraju,
6 kada se pomaknemo od tog mjesta, išao je direktno prema Potočarima i mogli smo
7 ga vidjeti sa mjesta gdje smo bili.

8 Znao sam točno gdje je i dali smo i koordinate i to je bilo u jednom
9 užem području. Možda nije bilo na istom mjestu cijelo vrijeme jer bi se pomaklo
10 na nekoliko metara i onda bi se sredstvo vratilo natrag. Bilo je unutar istih
11 koordinata.

12 P: Kada pominjete koordinate, te ste koordinate navodili kada ste
13 tražili blisku zračnu podršku?

14 O: Da. Označili smo tu koordinatu koja je jedan od njihovih ciljeva.

15 P: 1055 granata /u engleskom transkriptu: "45"/, da li je to bilo povrh
16 one 22 rakete koje ste primijetili ili je to uključeno u brojku od 45?

17 O: Trenutno se ne mogu sjetiti da li je to bilo ubrojeno ili zajedno.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Hvala, u redu je. To nas dovodi do 12.07.

2 Sjećate li se da li ste vidjeli dolazak srpskih snaga u bazu Holandskog
3 bataljona? Možete li opisati kako su izgleda li i kuda su išli?

4 O: Časni Sude, taj je dan počeo kao i bilo koji drugi. Onda kad smo se
5 probudili, ja sam vidio prisustvo određenog broja vojnika VRS-a koji su
6 prolazili cestom prema Bratuncu kroz Potočare i prema Srebrenici. Ti su vojnici
7 bili nešto drukčiji od onih uobičajenih vojnika VRS-a koje smo znali. Nosili su
8 crnu odjeću.

9 Prošli su, dakle, pored Potočara. Neki su otišli ravno prema Srebrenici,
10 a neki mislim da su skrenuli prema desno.

11 P: Da li ste vidjeli neke druge vojnike ili vojne snage kako su došli u
12 Potočare; i ako jesu, kuda su pošli i što su radili?

13 O: Časni Sude, ti vojnici u crnom su prošli kroz Potočare i gotovo odmah
14 nakon njih došli su oni normalni vojnici VRS-a u uniformama koje smo poznavali,
15 maskirnim. I oni su zauzeli položaje u i oko Potočara, dakle, uz cestu i počeli
16 su ići i prema mjestu gdje su se nalazila raseljena lica. Zauzimali su položaje
17 i mogli ste vidjeti da su raštrkani na način da su pokrivali praktički cijelo
18 područje.

19 Mislim da je bilo nekih koji su nosili plave uniforme, policijske, i
20 shvatili smo da će oni doći odmah nakon vojnika.

21 P: Pomenuli ste raseljena lica, odnosno skraćenicu na engleskom "IDP".

22 O: To znači *internally displaced people*. Tako smo ih nazivali.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Što se dogodilo nakon što su vojnici zauzeli položaje uz cestu i među
2 izbjeglicama?

3 O: To je bio razlog za zabrinutost za nas. Mislili smo da oni sada,
4 ustvari, mogu činiti štogod žele. Jednom kad su već bili unutar područja, mogli
5 bi početi s akcijom čišćenja jer čim pješadija uđe, ona čisti mjesto, lokaciju.
6 Uklanjavaju bilo kakve neprijateljske elemente. Mislili smo da će možda pokušati
7 učiniti to.

8 Mi smo se prisilili - i kažem "prisilili" - zato što smo se ustvari
9 bojali. Nismo znali kakve su im bile namjere, a istovremeno nismo mogli sjediti
10 skrštenih ruku.

11 I zato smo se prisilili da izađemo i istražimo, provjerimo što se
12 događalo. Utvrdili smo da su se pomiješali s lokalnim ljudima. Nisu s njima
13 razgovarali, jednostavno su bili tamo. Bilo ih je posvuda. Većina njih nije
14 znala engleski, pa nismo mogli s njima komunicirati. Ne možete razgovarati s
15 nekim tko vas ne razumije. I naravno, ne možete shvatiti šta on priča.

16 P: Sjećate li se gdje su bili Emir i Hasan u tom trenutku 12-tog?

17 O: Do tog trenutka Hasan se nije javio. Nije se bio vratio. Emir... ne
18 znam da li se vratio ili ne. Nisam siguran.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Sjećate li se jeste li istraživali bilo kakve izvještaje o
2 prijetnjama od strane srpskih vojnika prema izbjeglicama ranije tog dana?

3 O: To je bio ono šta smo namjeravali učiniti kada smo izašli iz baze
4 Nizozemskog bataljona. Dobili smo informacije da vojnici VRS-a prijete
5 Muslimanima. Ponašali su se na način kao da ih mogu upucati /kako je prevedeno/
6 ako su htjeli.

7 Zato smo izašli da provjerimo, ali nismo našli da se ponašaju tako
8 prijeteće. Ustvari, nismo ih vidjeli da su uperili oružje prema Muslimanima iako
9 su nam prvobitno bili rekli da je to bilo tako. No, to ne znači da to ustvari
10 nisu radili, već da mi nismo to vidjeli.

11 P: Kada ste izašli to istražiti, što ste ustvari vidjeli da srpski
12 vojnici rade?

13 O: Tada sam ih vidio da dijele slatkiše prijateljski, bombone i što je
14 to već bilo. Činilo se da to rade bez nekog problema, da su jednostavno htjeli
15 to raditi. No, kasnije smo primijetili, čim smo se pomakli s tog mjesta da su
16 oni te slatkiše oduzimali. Dakle, samo su se pretvarali.

17 P: Da li ste vidjeli više od jednog navrata da srpski vojnici dijele
18 slatkiše izbjeglicama?

19 O: To je bio prvi put, no kasnije sam bio vidio još jednu situaciju kada
20 je došao general Ratko Mladić. Puno toga se dogodilo, no u trenutku kada sam mu
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 rekao da se neke ljude izdvaja, izolira i drži na mjestu koje nije pogodno za
2 smještaj, on je otišao tamo i podijelio par piva i tako neke stvari.

3 No, prije toga na polju gdje smo ga našli, on je dijelio slatkiše
4 zajedno s vojnicima, a odmah nakon toga on se okrenuo u drugom smjeru i vidjeli
5 smo da vojnici oduzimaju slatkiše i pitali smo se šta se događa.

6 To se sve događalo pred kamerama i naša je pretpostavka bila da se
7 pretvaraju da su prijateljski nastrojeni, da ne žele nauditi tim ljudima. Ali to
8 nije objašnjavalo zašto su onda oduzimali slatkiše nakon toga.

9 P: Pomenuli ste susret s generalom Mladićem i rekli ste da su se neke
10 stvari dogodile. Možete li Vijeću reći nešto više o tom susretu ili razgovoru
11 koji ste imali s generalom Mladićem?

12 O: Kao prvo, jednostavno sam naletio na njega dok sam izlazio iz baze
13 Nizozemskog bataljona. Vidio sam prvo vojnike okupljene zajedno i pitao sam se
14 što se događa. Uto sam otišao tamo iz znatiželje da vidim što je i iz daljine
15 sam vidio i prepoznao ga. Jer on je niži, a bilo je i određenog razmaka i
16 ostalih. I mogli ste odmah razaznati tko je glavni tamo. Pogledao sam ga i vidio
17 da je to general Mladić. Lako sam ga prepoznao jer ga se moglo vidati na

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 televiziji i lako prepoznati. Znao sam da je ovo bio taj general Ratko Mladić.

2 Prišao sam mu. Bilo je tamo tjelohranitelja i nekih vojnika i viših
3 oficira, no uspio sam doći do njega. Nakon što me vidio, pogledao me i vidio
4 moju oznaku. Vidio je da sam iz Kenije i pitao me: "Jeste li iz Kenije?" Ja sam
5 rekao: "Da." I počeli smo razgovarati o nekim stvarima, o atletici u Keniji, na
6 primjer, o jednom drugom generalu koji se nalazio u drugom sektoru i o mnogo
7 stvari koje nisu imale veze sa situacijom u enklavi. Dakle, razgovarali smo o
8 tome i završili.

9 Napustio sam ga, no vratio sam se nakon što se događa nešto čudno, dakle
10 da se muškarci odvajaju od žena i djece i da se muškarce odvodi u jednu određenu
11 zgradu. Zatim sam pogledao i prema toj zgradi i vidio da ih tamo smještaju.
12 Vratio sam se generalu i pitao: "Što se događa? Vidim da se muškarce odvajaju od
13 žena i djece i odvodi u zgradu. Način na koji se to čini, izvana pokazuje da je
14 to veliki problem i da je ta zgrada premala. I kako možete držati toliki broj
15 ljudi u tako malom zatvorenom prostoru? Nema ni zraka niti bilo čega drugoga."

16 Postavio sam mu ta pitanja i on me je pogledao i pitao, odnosno rekao da
17 što se njega tiče, da je ljudima tamo sasvim lagodno i da će me sam odvesti
18 tamo.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Ja sam pokušao tamo otići ranije, ali su me zaustavili vojnici VRS-a i
2 nisu mi dali. Zato se general ponudio da me odvede sam.

3   Počeli smo razgovarati i nakon kratkog vremena je rekao: "Idemo." Otišli
4 smo i vidjeli smo da su ljudi tamo nagurani u jednu zgradu. Mogli ste vidjeti da
5 nije bilo prostora među njima, da je to bilo pretrpano i bilo je buke, vikanja i
6 vidjelo se da gundaju i da nisu bili zadovoljni.

7   I rekao sam mu da ovo nije prihvatljivo. On je rekao: "Sve je u redu.
8 Pogledajte ih. Sasvim su dobro." Nakon toga je jedan vojnik počeo dijeliti pivo,
9 slatkiše i osvježavajuća pića.

10   I to je ustvari bio pokušaj da se prikaže situacija prihvatljivom, dok
11 ustvari nije bila. Rekao sam mu: "U redu, ako su ovi ljudi ugodno smješteni, to
12 još uvijek ne odgovara na pitanje zašto ih odvajate." On je meni rekao: "Ne, ne.
13 U redu su, ostavimo ih sada." I to je bilo to što se tiče generala.

14   P: Da li ste pokušali dobiti pristup tim ljudima u zgradi kada Vas je
15 tamo odveo general Mladić?

16   O: Tražio sam da ja fizički mogu otići tamo i provjeriti, no on je odbio
17 dati mi dozvolu da uđem.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Što se zatim dogodilo, koliko se sjećate?

2 O: Treba zapaziti jednu stvar. Dok su muškarci odvođenu unutar zgrade,
3 prisiljavani su da odbace svu svoju imovinu, odnosno sve stvari koje su imali
4 prije nego što bi ušli. Rečeno im je da to bace na pod, sve što imaju. Govorim o
5 novčanicima, o svežnjima odjeće ili bilo čemu što su nosili.

6 Nakon toga kada mi je odbijen zahtjev da uđem, vratio sam se i ne sjećam
7 se ničeg više vezano uz to u tom trenutku.

8 P: Prije par trenutaka rekli ste da ste primijetili da se muškarce
9 odvaja. Možete li što detaljnije moguće opisati što ste vidjeli što se tiče
10 odvajanja? Kako su muškarci na to reagirali i jeste li Vi pokušali nešto
11 učiniti?

12 O: Odvajanje je ustvari bilo loše. Nije mi se to dopalo. Mogli ste
13 vidjeti da se muškarce odvaja od njihovih obitelji, da im je svima rečeno da
14 dođu na jedno mjesto. Prvobitno je bilo rečeno da su nekog tražili. Čak i kad je
15 major Nikolić došao u bazu Nizozemskog bataljona, rekao je da oni traže neke
16 ljude koji su sudjelovali u borbama, odnosno su tih godina. I počeli su
17 odabirati te ljude i odvoditi ih u zgradu. No, strah je bio velik među tim
18 ljudima i njihovim obiteljima koje su ostavljali zato što nitko nije znao što će
19 biti njihova sudbina.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I dok su oni izlazili, predavali su stvari obiteljima. Bila je potpuno
2 zbrka. Nije se znalo tko je siguran; da li su to obitelji ili muškarci koje se
3 odvaja. Nitko nije znao i u takvoj situaciji svi su plakali - i obitelji i ti
4 muškarci.

5 I u toj zbrci mogli smo vidjeti da je to već doseglo razinu do koje
6 uopće nismo smjeli doći. Oni su ipak odvojeni, skupljeni u grupu, a nakon toga
7 sam razgovarao sa nekim vojnicima VRS-a koji su mi rekli da je to zbog toga da
8 bi mogli identificirati one koji su bili vojnici u ratu, tako da bi ih mogli
9 odvesti negdje drugdje. Kasnije je bilo nečeg drugog, no u tom trenutku je to
10 što sam bio vidio.

11 P: A tko ih je odvajao?

12 O: To su radili vojnici VRS-a koji su bili tamo. No, i njihovi visoki
13 oficiri su bili tamo, uključujući generala Mladića. Bili su tamo pukovnici,
14 ljudi poput majora Nikolića, pukovnika Vukovića i tako dalje. Svi su oni bili
15 tamo kada se to događalo. Dakle, samo vojnici, a i oni koji su izdavali naredbe.

16 P: Sjećate li se dolaska autobusa 12-toga?

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Sjećam se toga jako dobro jer sam bio izravno uključen u razgovor s
2 generalom Mladićem. Govorio sam mu da je situacija došla do te razine, da će
3 Ujedinjeni narodi poslati autobuse koji će doći po izbjeglice. Nakon što je to
4 čuo, on mi je u lice rekao da mu ne treba pomoć UN-a.

5 On je organizirao transport i on će biti obavljen od tamo za Tuzlu gdje
6 se nalaze njihova muslimanska braća. To su bile njegove riječi. Dakle: "Preselit
7 ćemo Muslimane odavde, odvesti ih u Tuzlu da se pridruže svojoj braći."

8 To je bilo nešto poput filma. Nekih 20-30 minuta kasnije autobusi su
9 počeli dolaziti i vidjeli smo ih kako stižu i redaju se u drugom smjeru prema
10 Bratuncu, nakon što bi se okrenuli. I to je redom kojim su došli, spremni da
11 krenu nakon što uzmu izbjeglice.

12 P: Nekoliko pitanja vezano uz to.

13 Tokom razgovora koje ste opisali sa generalom Mladićem i raznim srpskim
14 vojnicima, tko vam je prevodio? Kako ste komunicirali?

15 O: To je bilo jako teško jer oni nisu mogli dopustiti našim
16 prevoditeljima da se približe, a niti smo ih mi tamo htjeli. Mi smo pokušali
17 utvrditi koji od vojnika VRS-a mogu govoriti engleski. Ja sam pronašao jednog.

18 I oficir za vezu /kako je prevedeno/ kojeg sam pomenuo ranije govorio je
19 dobar

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Engleski, ali kao jedan od viših oficira, nije mogao biti stalno s nama. Odabrao
2 sam na kraju jednog vojnika koji je govorio engleski. On je bio drukčiji od
3 većine ostalih vojnika zato što je nosio plavu pancirku koja je pripadala UN-u.
4 On je govorio nešto engleskog.

5 I on je postao vezom kamo god sam išao, on je bio da mi pomogne ako sam
6 htio da se nešto prenese. Inače bi komunikacija općenito bila veliki problem.

7 P: Jeste li vidjeli ikoga kako se ukrcava na autobuse koji su došli?

8 O: Ukrcavanje na autobuse je počelo odmah. Bili smo tamo da to vidimo,
9 da vidimo da ih na adekvatan način ukrcavaju i tokom tog vremena bilo je nešto
10 što je VRS radio. Dakle, sada su žene i djeca ulazili u autobuse. Oni su
11 pregledavani i ako bi utvrdili da se nalaze među njima neki od dječaka koji su
12 imali, recimo, 14, 15, 16 godina ili tu negdje, onda bi ga otrgli od grupe i
13 odveli u zgradu gde su se nalazili muškarci.

14 To me začudilo zato što su bili rekli da im ne trebaju jako mladi i jako
15 stari. Pitao sam ih: "Zašto odvajate te dječake?" I mislim da me nisu mogli
16 razumjeti zbog problema u komunikaciji već su ih tjerali dalje. I vidio sam,

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dakle, da odvajaju te dječake i pitao sam ih koliko su stari. I neki nisu imali
2 14 godina. Nakon što sam to vidio, rekao sam vojnicima VRS-a da su to dječaci i
3 da ih ostave na miru.

4 Kada sam izašao, okrenuo sam se, vratio sam se i video sam opet mladiće
5 koji tamo odlaze, dečake. To je bio kao začarani krug. Ali sam makar uspeo da
6 nekoliko od njih izdvojim i spasim. I nekoliko je uspeo da se ukrca u autobuse.
7 Ali ja tamo nisam bio sve vreme, tako da sam siguran da su neki od njih bili
8 prinuđeni da idu.

9 P: Molim da nam opišete šta ste Vi videli. Počnimo od ljudi, osim
10 muškaraca u kući. Da li ste videli kad su se oni ukrcavali u autobuse? Možete li
11 nam opisati kako je to izgledalo?

12 O: Časni Sude, taj postupak nije bio toliko častan. Nije se od njih
13 tražilo da uđu, već su bili gurnuti. I ukoliko biste pokušali da se opirete, oni
14 bi Vas gurnuli, bacili na zemlju.

15 Zamislite sebe u toj situaciji: teraju Vas da se ukrcate u autobus, a
16 Vaša sestra ili Vaš brat ili neko vama blizak se ukrcava u neki drugi autobus, a
17 Vi želite da oni budu sa Vama ili želite da se vratite ili budete sa njima. I

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ljudi kojima to kažete, oni kažu: "Ne, ne, ne. Moraš da ideš ovde. Moraš da ideš
2 ovde. Ukrcaj se."

3 U tom trenutku Vas bace na zemlju i guraju Vas sve dok fizički se ne
4 nađete, ne ukrcate tamo. I onda su ljudi počinjali da plaču, pravili buku,
5 pitali: "Šta to radite s nama? Šta smo vam učinili?" I te su se stvari dešavale.
6 To su govorili: "Zašto nam to radite?"

7 Mi smo ih delimično mogli da razumemo što su govorili jer smo tu bili
8 izvesno vreme. Nismo mogli sve da razumemo, ali smo čuli da Muslimani negoduju
9 jer ih silom teraju u autobuse. I to nije bio prijatan položaj, prijatna
10 situacija u kojoj smo se mi nalazili.

11 P: Gospodine, da li ste imali priliku da vidite da su se neki muškarci
12 iz te kuće ukrcavali u autobuse, da su odlazili autobusima?

13 O: Da, jesam. Kada su muškarci odvedeni u autobuse, najpre nije im bilo
14 dozvoljeno da se vrate po svoje stvari, tako da su ukrcani u autobuse bez
15 stvari, bez svoje imovine. Morali su sve da ostave. I u autobuse su ukrcani
16 jedan po jedan, kao da su ratni zarobljenici. Išli su jedan iza drugog i svuda
17 su bili vojnici.

18 A između autobusa su stajali vojnici kako niko ne bi mogao da iz jednog
19 prelazi u drugi autobus. To je bio jedan od najtužnijih trenutaka koje sam tamo
20 doživeo. Videli ste kako istinski muškarci plaču i pitaju nas: "Zašto vi iz
21 UNPROFOR-a dozvoljavate ovim ljudima da nas odvede? Gde će nas odvesti? Zašto

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 želite da nas ovi ljudi ubiju?" A pitali bi: "Šta mislite, šta će vam uraditi?"
2 To smo ih mi pitali, a oni bi nam rekli: "Pa, oni će nas ubiti. Zašto mislite da
3 nas odvajaju od svojih porodica? Zašto nas odvođe, ukrcavaju u autobuse? Da li
4 znate kud idu ovi autobusi?" I tačno je, mi nismo znali kuda oni idu, osim onoga
5 što nam je bilo rečeno, a to je da će Muslimane prebaciti u Tuzlu.

6 To je bio jedan veoma težak trenutak. I neki od muškaraca koje smo
7 poznavali - mi smo ih iz viđenja viđali, mi smo ih viđali u Srebrenici i znali
8 smo da su to ti ljudi, izgledali su nam poznato - videli smo da su ti ljudi
9 plakali, tražili pomoć, bili su očajni. A mi ništa nismo mogli da učinimo. Znali
10 smo da tamo gde ih odvođe možda neće biti bezbedni, ali ništa nismo mogli da
11 uradimo.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, vidim da ima još nešto vremena
13 pre pauze. Ali ja bih želeo da pogledam jedan dokument koji će iziskivati nešto
14 više vremena, pa bih zamoli da sutra nastavimo.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, svakako.

16 Gospodine, Kingori, videćemo se ponovo sutra.

17 Puno Vam hvala. Sad će Vas izvesti iz sudnice. Sutra ujutro u 9.00h.

18 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala.

19 [Svjedok se povlači]

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, imamo ovaj
2 podnesak gospodina Jossea koji ste spomenuli ranije. Mi smo ga pogledali tokom
3 pauze. Da li biste mogli sutra usmeno da odgovorite na njega?

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da li je to onaj podnesak tima Gvero?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mislim da da.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A drugi timovi odbrane kad je reč o
8 onome na što je ukazao tim Gvero u svom podnesku, možda se neke od tih stvari
9 tiču drugih timova odbrane?

10 Izvolite, gospodine Ostojiću.

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Još ga nisam pročitao.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. U svakom slučaju ćemo sutra o
13 tome usmeno raspravljati i ukoliko bude potrebno, donećemo usmenu odluku sutra
14 ili napismeno ćemo doneti odluku tokom sudske pauze.

15 Takođe ćemo sutra nakon što saslušamo Vaš stav, čujemo Vaš stav, da
16 vidimo da li imate nešto da kažete u pogledu zahteva Tužilaštva da se doda još
17 jedan svedok.

18 I ko je imao nameru da prvi unakrsno ispita ovog svedoka? Vi, gospodine
19 Živanoviću?

20 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ja ću biti, časni Sude.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Još uvek tražite dva sata?

22 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Makar dva sata.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Videćemo sutra kako će se stvari
24
25
26
27
28
29
30

1 odvijati.

2 Predlažem da počnete da se spremate. Najgore što može da se desi je da
3 odete kući, pa da se vratite spremniji u januaru za unakrsno ispitivanje.

4 Samo trenutak.

5 [Sudije vijećaju]

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Takođe, tokom pauze smo razmatrali
7 zajednički zahtev Odbrane da se produži vremenski rok koji je određen u našem
8 nalogu u rasporedu za podnošenje dokumenata po pravilu 65ter. Uzeli smo u obzir
9 ne samo ono što smo smatrali da je opravdan zahtev, već i činjenicu da se
10 Tužilaštvo tome ne protivi, već upravo se ukazuje da postoji sporazum da se
11 produži vremenski rok. Tako da smo odlučili da udovoljimo zahtevu. Znači,
12 dokumenti po pravilu.

13 [Sudije vijećaju]

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Znači, dokumenti po praviluu 65ter na
15 koje se odnosi nalog u rasporedu, za njih će vremenski rok biti upravo onako
16 kako je traženo, a to je april, a ne kraj marta. Znači - kraj aprila, a ne kraj
17 marta. Uz dve važne rezerve, a to je da najpre se ništa drugo ne promeni. Ostali
18 datumi koji su određeni za pretpretresnu konferenciju pre početka izvođenja
19 dokaza Odbrane i dalje stoje. A druga rezerva je da smatramo da ono što je
20 Tužilaštvo iznelo u pogledu izveštaja veštaka, ne treba da potpadne pod ovo
21 produženje vremenskog roka, već da ti izveštaji treba da budu dostavljeni
22 Tužilaštvu do 31. marta kao što je provobitno bilo i planirano.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Izvolite, gospodine Ostojiću.

2 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

3 Mislim da naš dogovor odnosio samo na vojnog veštaka, pa bismo želeli
4 da nam to razjasnite časni Sude. Dogovorili smo se da ćemo njima dostaviti samo
5 izveštaj vojnog veštaka do 31. marta, a sve druge izveštaje o veštaku, ukoliko
6 ih bude, to će biti učinjeno do 30. aprila.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Ostojiću. Da li ste i
8 Vi to tako shvatili?

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, časni Sude.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda će to tako i biti. Mislim da je
11 to dovoljno jasno sada.

12 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Samo da nešto razjasnimo. Vi pominjete
13 dokumente po pravilu 65ter . Kako ne bi bilo zabune, radilo se o spisku svedoka
14 po pravilu 65ter, kao i dokumenata. Želeo sam da to bude jasno.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. To je tačno. Znači, na šta god da
16 se odnosio rok od 31. marta iz našeg naloga o rasporedu je sada promenjen.
17 Dakle, na to mislimo, na te podneske.

18 A, drugo što hoću da kažem je da odobravamo produženje vremenskog roka,
19 ali u okviru tog istog vremenskog roka - a to je do 30. aprila - vi ćete, i
20 jedna i druga strana, jasno reći koje su dogovorene činjenice i koje moguće
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 presuđene činjenice. Što će reći da u periodu između naše odluke po pravilu
2 98bis i podnesaka po pravu 65ter , potrebno je da se pokušate da se dogovorite u
3 pogledu mogućih dogovorenih činjenica i presuđenih činjenica, i to treba da bude
4 jasno najkasnije do onog časa kada budete podnosili dokumente po pravu 65ter.

5 Da li je to jasno?

6 Mislim da sada možemo da prekinemo. Nastavljamo sutra u 09.00h. Hvala.

7 ... Sjednica završena u 13.45h.

8 Nastavak zakazan za petak,

9 14.12.2007. u 09.00h.

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30